

Faunabeheereenheid
Zuid-Holland

Jaarverslag 2024

Faunabeheereenheid Zuid-Holland
26 november 2025
Den Haag

Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag 2024 van de Stichting Faunabeheereenheid Zuid-Holland (de FBE). De FBE is verantwoordelijk voor het vormgeven en coördineren van de uitvoering van jacht, duurzaam beheer en schadebestrijding in Zuid-Holland. De taken en bevoegdheden van de FBE zijn vastgelegd in de Omgevingswet (Ow) en de Omgevingsverordening Zuid-Holland.

In 2024 bestond het bestuur van de FBE uit een onafhankelijke voorzitter, vertegenwoordigers van organisaties van grondeigenaren en -gebruikers alsmede een vertegenwoordiger namens de Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Dieren en de Vereniging Boerennatuur Zuid-Holland. Ondanks de verschillende opvattingen die binnen de organisaties van de FBE leven, hebben de bestuursleden in goede harmonie samengewerkt.

De regionale wildbeheereenheden (WBE's) - verenigingen van jachthouders met een omgevingsvergunning jachtgeweeractiviteit (voorheen jachtakte) en anderen - zien toe op de uitvoering van de faunabeheerplannen in hun werkgebied. De FBE heeft de 15 Zuid-Hollandse WBE's ondersteund bij deze taken en heeft nauw met ze samengewerkt. De FBE heeft de verantwoordelijkheid voor het faunabeheer in Zuid-Holland in het landelijk en stedelijk gebied. De FBE ondersteunt dus ook veel particulieren en (overheids-)organisaties en vraagt voor hen de benodigde vergunningen aan. Het registratiesysteem Dora is verbeterd en uitgebreid. Het verstrekken van toestemming voor de uitvoering verloopt nu uitsluitend via Dora.

De medewerkers van het bureau werkten een dag in de week op kantoor in het Provinciehuis en de overige dagen vanuit huis. De nodige overleggen vonden zowel digitaal als fysiek plaats. Ook de bestuursvergaderingen vonden fysiek plaats. Alle tellingen hebben volgens telprotocol kunnen plaatsvinden.

In 2024 is de Omgevingswet inwerking getreden. Alhoewel er inhoudelijk niet veel veranderd is ten opzichte van de Wet natuurbescherming, heeft dit wel veel aandacht gevraagd bij het opstellen van vergunningaanvragen en faunabeheerplannen. Ook in dit jaarverslag is de nodige terminologie hierop aangepast.

Tegen verleende vergunningen en in sommige gevallen ook tegen de GS-goedkeuringsbesluiten van faunabeheerplannen kan beroep worden aangetekend. In 2024 liepen in totaal 11 juridische procedures, waarvan 7 als gevolg van nog lopende procedures en 4 nieuwe zaken. In de meeste zaken zijn de lange wachttijden bij de planning van zitting bij rechtbank Den Haag of Raad van State de oorzaak van de lange doorlooptijden. Bij 6 deze 11 zaken was er sprake van een verzoek om een voorlopige voorziening, waarvan er vijf werden toegewezen (de vergunning dan wel het goedkeuringsbesluit van een faunabeheerplan werd geschorst).

De faunabeheerplannen en vergunningen blijven steeds vaker onderwerp van discussie, ook in de media, waarbij de berichtgeving vaak weinig genuanceerd of zelfs incorrect is. Problemen bij het ganzenbeheer betreffen de steeds grotere aantallen in stedelijk gebied, waar minder mogelijkheden zijn om op te treden. De zomertelling van de ganzen laat een afgenomen populatie van alle ganzensoorten voor Zuid-Holland als geheel zien.

Als belangrijke werkzaamheden in 2024 kunnen worden genoemd het opstellen van een nieuw faunabeheerplan voor de meeuwen in het havengebied van Rotterdam en het faunabeheerplan wildsoorten. Er is een nieuwe website gelanceerd en er is twaalf keer een nieuwsbrief verzonden. Daarnaast is de ontwikkeling van een nieuw Dora, het informatie- en registratiesysteem, in gang gezet.

Faunabeheereenheid Zuid-Holland

Inleiding

Op 7 februari 2003 is, op verzoek van de provincie Zuid-Holland, de Stichting Faunabeheereenheid Zuid-Holland (de FBE) opgericht. De Flora- en faunawet (Ffw)¹, een van de voorgangers van de Omgevingswet, introduceerde de faunabeheereenheid als het orgaan dat verantwoordelijk is voor het vormgeven en uitvoeren van een groot deel van het faunabeheer in een provincie. In de Memorie van toelichting op het Besluit Faunabeheer (een algemene maatregel van bestuur van de Ffw) staat: "Door hun coördinerende rol waarborgen faunabeheereenheden een planmatige aanpak van dat beheer (kamerstukken II 1995/96, 23 147, nr. 7, blz. 27). Deze is belangrijk; met een dergelijke planmatige aanpak is het mogelijk de bestrijding van schade die wordt aangericht door beschermde inheemse dieren, zodanig te regelen dat de stand van de betrokken diersoorten niet in gevaar komt. Ook in geval van schadebestrijding blijft het belangrijkste uitgangspunt van de wet, de bescherming van diersoorten, overeind. Een planmatige aanpak biedt een betere waarborg voor de instandhouding van de populaties van de desbetreffende diersoorten dan wanneer elke grondgebruiker of jachthouder afzonderlijk, ieder voor zijn eigen gebied, het beheer voert."

In art. 8.1 Ow in combinatie met artikel 6.1 van het Omgevingsbesluit is (samengevat) bepaald dat de rechtsvorm van een faunabeheereenheid een vereniging met volledige rechtsbevoegdheid of stichting is en is bepaald dat een faunabeheereenheid bestaat uit de jachthouders uit het werkgebied van de faunabeheereenheid en uit (regionale) maatschappelijke organisaties die een duurzaam beheer van in het wild levende dieren voorstaan. Het jachthouderschap is verbonden met de eigendom van de grond. Of de eigenaar, of de pachter of de huurder van het jachtrecht, is jachthouder. Een faunabeheereenheid is dus een "grondgebonden" organisatie waarin grondeigenaren en -gebruikers samenwerken en waarin ook maatschappelijke organisaties zijn vertegenwoordigd.

De grondeigenaren en -gebruikers (jachthouders) hebben een rechtstreeks belang bij de uitvoering van het faunabeheer. Zij zullen eigen schade willen voorkomen en daarnaast zijn ze ook verplicht schade bij derden te voorkomen. Het faunabeheer wordt ook uitgevoerd ter bescherming van publieke belangen. De FBE moet functioneren binnen de wettelijke regeling en binnen het beleid van de provincie. De provincie is op haar beurt afhankelijk van de FBE en het goede functioneren van de FBE. De FBE "ontzorgt" de provincie door planmatige uitvoering en coördinatie van de uitvoering (geen vele individuele ontheffingen), het streven naar consensus bij de partijen, de contacten met het veld, de kennis die bij de FBE aanwezig is en voorlichting aan en ondersteuning van partijen.

¹ De Ffw is op 1 april 2002 van kracht geworden.

GS hebben in de Beleidsregel vastgelegd dat faunabeheer ook daadwerkelijk in bijna alle gevallen plaatsvindt via de FBE. Er is geregeld dat alle aanvragen voor vergunning van derden (m.u.v. ontheffing voor schadebestrijding op het vliegveld van Rotterdam The Hague Airport) via de FBE verlopen. Daarnaast is geregeld dat vergunningen die niet steunen op een faunabeheerplan slechts een beperkte looptijd hebben. Ook opdrachten voor de bestrijding van verwilderde dieren en exoten lopen over het algemeen via de FBE.

De kernwerkzaamheden van de FBE zijn het opstellen van faunabeheerplannen en de coördinatie en monitoring van de uitvoering van deze plannen in samenwerking met de wildbeheereenheden. De uitvoering gebeurt in een aantal gevallen op basis van plannen van aanpak van degenen die het beheer uitvoeren die door de FBE worden beoordeeld op conformiteit met het faunabeheerplan. De provincie eist daarnaast o.a. dat de FBE de onderbouwing van de noodzaak van al het beheer en de invloed van het beheer op de staat van instandhouding in de faunabeheerplannen opneemt. Ook moet de FBE apart de benodigde vergunningen aanvragen bij de Omgevingsdienst Haaglanden. Aanvullende taken die de FBE uitvoert zijn het aanvragen van vergunningen voor derden en advisering van derden waaronder ook gemeenten en waterschappen, het coördineren van de bestrijding van de rosse stekelstaart (invasieve exoot) het (laten) uitvoeren van tellingen, het meeverdedigen als belanghebbende van besluiten in de vele juridische procedures, advisering van GS en voorlichting aan Statenleden. Bij de uitvoering zijn vele organisaties (wildbeheereenheden, terreinbeheerders, gemeenten, waterschappen, bedrijven, politie) en mensen betrokken. De FBE heeft een website (www.fbezh.nl) die continu up-to-date wordt gehouden om de actuele situatie t.a.v. verschillende diersoorten weer te geven. Vragen van uitvoerders, burgers, bedrijven en de pers die bij de FBE binnenkomen worden beantwoord. De FBE ondersteunt de provincie bij de communicatie over het beleid en het beheer.

Faunabeheer is een politiek gevoelig onderwerp waarover in de samenleving veel verschillende opvattingen bestaan, ook bij de organisaties die samenwerken in de FBE. Er zijn veel (belanghebbende) partijen betrokken bij het faunabeheer en de betreffende wetgeving is complex. De FBE streeft naar een breed draagvlak voor de te nemen maatregelen door het bereiken van consensus binnen de FBE en door het organiseren van een inspraakprocedure bij de totstandkoming van faunabeheerplannen.

Bestuur

In het bestuur van de FBE hadden in 2024 zitting:

1. Dhr. H.L. Zilverentant, onafhankelijk voorzitter;
2. Dhr. P.P.J. Smeets namens Federatie Particulier Grondbezit;
3. Dhr. J.G. Zeeman (penningmeester) namens de Koninklijke Nederlandse Jagersvereniging en de Nederlandse Organisatie voor Jacht en Grondbeheer;
4. Dhr. A.J. van Rees namens LTO Noord;
5. Dhr. A. Hendriks namens Natuurmonumenten en Zuid-Hollands Landschap;

6. Dhr. M.J. Rooker namens de Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Dieren en de Vereniging Boerennatuur Zuid-Holland;
7. Dhr. J. Wilting, agendalid (met adviesrecht; zonder stemrecht) namens Staatsbosbeheer.

Er hebben in 2024 zeven bestuursvergaderingen plaatsgevonden. De ad-hoc-agenda-/werkgeverscommissie heeft nog een keer vergaderd.

Bureau

De FBE huurde in 2024 kantoorruimte (één kamer) in het provinciehuis te Den Haag en heeft een fulltime directeur, een parttime projectleider (0.8 Fte), een parttime administratieve kracht (0.5 Fte), een parttime juridisch adviseur (0.4 Fte) en een parttime projectmedewerker (0.8 Fte) in dienst. Daarnaast trad per 1 maart een nieuwe fulltime projectmedewerker in dienst.

Wildbeheereenheden

Wildbeheereenheden zijn volgens de Omgevingswet (samengevat) verenigingen van jachthouders met een Omgevingsvergunning jachtactiviteit en anderen die het door de faunabeheereenheid vastgestelde faunabeheerplan uitvoeren in hun werkgebied en bevorderen dat het faunabeheer wordt uitgevoerd in samenwerking met en ten dienste van grondgebruikers of terreinbeheerders. Ook grondgebruikers en terreinbeheerders moeten lid kunnen worden van de wildbeheereenheid. Een jachthouder (= de eigenaar of pachter van de grond of de huurder van het jachtrecht) heeft een omgevingsvergunning jachtgeweeractiviteit nodig om faunabeheer met het geweer uit te kunnen voeren. Er zijn in Zuid-Holland ongeveer 1.700 houders van een omgevingsvergunning jachtgeweeractiviteit. Niet alle houders van een omgevingsvergunning jachtgeweeractiviteit zijn jachthouder (en niet alle jachthouders hebben een omgevingsvergunning jachtgeweeractiviteit). Faunabeheer met het geweer kan alleen in een jachtveld van een jachthouder - dat voldoet aan de eisen die de wet aan een jachtveld stelt - worden uitgevoerd².

De ligging van de Zuid-Hollandse WBE's is weergegeven op afbeelding 1. De FBE werkte ook in 2024 nauw samen met de 15 wildbeheereenheden en ondersteunt de WBE's: een goede en regionaal ingebedde uitvoering van het faunabeheer is een gezamenlijke verantwoordelijkheid.

² GS kunnen wel ontheffing verlenen voor het afwijken van de jachtveldvereisten.

Afbeelding 1: Ligging van de Zuid-Hollandse WBE's in 2024

Registratiesysteem (Dora)

De FBE gebruikt ten behoeve van de monitoring een digitaal systeem (Dora). Uitvoerders rapporteren via Dora aan de FBE over het uitgevoerde beheer. De resultaten van de tellingen worden in Dora ingevoerd. De WBE's werken samen met de FBE aan het goed functioneren van Dora.

In 2024 is een overeenkomst gesloten met de leverancier van Dora voor de overgang naar een geheel nieuw systeem, Dora 2.0 genoemd. De ontwikkeling hiervan is in 2024 aangevangen.

Dagelijkse werkzaamheden

Het kantoor van de FBE is op bijna alle werkdagen bereikbaar geweest. Belangrijkste werkzaamheden die het gehele jaar zijn uitgevoerd:

- Het opstellen van faunabeheerplannen
- Het aanvragen van vergunningen
- Het geven (na digitale aanvraag) van toestemming voor de uitvoering en het verzamelen van de rapportages over deze uitvoering.
- Het informeren van de uitvoerders en het opstellen van de eindrapportages.
- Het beoordelen van de plannen van aanpak voor beheer van meeuwnesten en de bestrijding van konijnen en verwilderde duiven.
- Het communiceren met uitvoerders, o.a. via nieuwsbrieven en het beantwoorden van vragen van uitvoerders.
- Het onderhoud van het digitale registratiesysteem (Dora) van de FBE.
- Het onderhoud van de website van de FBE.
- Het onderhouden van contacten en samenwerken met de regionale uitvoerders en uitvoeringsorganisaties.
- Het verstrekken van informatie over de uitstaande toestemmingen aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid.
- Het geven van informatie, voorlichting en advies aan grondgebruikers, jagers, gemeenten, bedrijven, burgers, handhavers, provincie en journalisten over de (on)mogelijkheden van het faunabeheer ter voorkoming van schade.
- Voorbereiding en verweervoering van rechtszaken

Faunabeheerplannen

Het faunabeheerplan vos is op 30 januari 2024 goedgekeurd voor een looptijd van 8 jaar. Het faunabeheerplan wildsoorten is op 14 augustus 2024 goedgekeurd voor een looptijd van twee jaar.

In 2024 is gewerkt aan nieuwe faunabeheerplannen voor de meeuwen in het havengebied van Rotterdam.

Rechtszaken

De laatste jaren wordt vrijwel ieder besluit t.a.v. het faunabeheer aangevochten. Het betreft de volgende besluiten: de goedkeuringsbesluiten van de faunabeheerplannen

die door GS worden verdedigd en ontheffingen en opdrachten die door de Omgevingsdienst Haaglanden (ODH) namens GS worden verdedigd. Het zijn een paar belangengroepen die bijna alle bezwaren, beroepen en hoger beroepen aantekenen: *De Faunabescherming, Animal Rights, Fauna4life, Stichting Dierenradar en de Natuur en Milieufederatie Zuid-Holland*. Deze procedures brengen veel werk met zich mee voor GS/ODH maar ook voor de FBE die optreedt als derde partij in de procedures. Hierna - onder hoofdstuk 3 per diersoort - zijn alle in 2024 gevoerde procedures opgenomen.

Regiogroepen en ganzenbeheer

Coördinatie van de uitvoering van het ganzenbeheer is een taak van de FBE. De FBE heeft de provincie in vier regio's verdeeld en in elke regio is een werkgroep van de FBE actief. Afgevaardigden van de partijen uit het bestuur van de FBE hebben zitting in deze groepen. Aanvullend hierop zijn andere belanghebbende partijen als adviseur betrokken bij de regiobijeenkomsten.

Faunatellingen

De FBE heeft in 2024 de nachtelijke hazentelling, de wintertelling knobbelzwanen, de voorjaartelling van de wildsoorten, ree- en damherttellingen en de zomertelling ganzen georganiseerd.

Het rapport van de nachtelijke hazentelling is geschreven door Jasja Dekker Ecologie en is terug te vinden op de website van de FBE.

Het rapport van de zomertelling ganzen is geschreven door Progress Ecologie en is terug te vinden op de website van de FBE.

Alle tellingen worden uitgevoerd volgens de protocollen die op de [website](#) van de FBE staan.

Afstemming binnen de provincie

De provincie is verantwoordelijk voor het faunabeleid en keurt de faunabeheerplannen goed, de Omgevingsdienst Haaglanden (ODH) verleent de vergunningen om de faunabeheerplannen uit te voeren en de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (OZHZ) houdt toezicht op de uitvoering. Een vertegenwoordiger van de provincie is veelal aanwezig geweest bij de bestuursvergaderingen van de FBE en daarnaast is er tweewekelijks overlegd op ambtelijk niveau. Daarnaast heeft het FBE-bestuur overleg met de gedeputeerde gevoerd. Ook met de ODH is regelmatig overlegd op ambtelijk niveau over de vergunningsaanvragen en de rechterlijke procedures. De FBE levert aan de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid overzichten van de uitstaande toestemmingen voor gebruik van de ontheffingen. Daarnaast heeft er elke 6 weken overleg plaatsgevonden tussen de provincie, ODH, OZHZ en FBE op ambtelijk niveau over lopende zaken.

Overleg met andere faunabeheereenheden

In elke provincie is er één faunabeheereenheid actief. In 2024 hebben de voorzitters en adjunct-secretarissen/directeuren van de provinciale faunabeheereenheden een paar keer overlegd.

Knelpunten en aanbevelingen

Provinciaal beleid

Het nieuwe beleid, in de vorm van de Module Soortenbeleid, is op 8 maart 2023 door Provinciale Staten vastgesteld en daarna juridisch geïmplementeerd als partiële wijziging van Omgevingsvisie, Omgevingsverordening en Omgevingsprogramma. Per 1 januari 2024 is de Omgevingsverordening vervangen door de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening als gevolg van de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Deze vaststelling en implementatie levert de formele kaders voor de faunabeheerplannen. Het faunabeheerplan is de grondslag voor de onderbouwing van de vergunningen die nodig zijn om het faunabeheer uit te kunnen voeren. Het soortenbeleid blijft aandacht vragen als gevolg van veranderende situaties door juridische procedures en ontwikkelingen van soorten.

Tegemoetkoming in de faunaschade

De Omgevingswet verplicht GS een tegemoetkoming te verstrekken voor schade aangericht door beschermde dieren voor zover die schade redelijkerwijs niet of niet geheel ten laste van de benadeelde behoort te blijven. De tegemoetkoming wordt naar billijkheid bepaald. De verplichting van GS hangt dus samen met de mogelijkheden die de benadeelde heeft om de schade te voorkomen. Omdat de mogelijkheden om schade te voorkomen verschillen per provincie (o.a. door verschillen in talrijkheid van dieren en bestrijdingsmogelijkheden en door schorsingen in het kader van juridische procedures), ligt maatwerk per provincie t.a.v. de tegemoetkoming meer voor de hand dan de algemene landelijke regels die nu worden gehanteerd. Bij beslissingen over de (on)mogelijkheden van beheer en schadebestrijding betrekken GS steeds meer aanpassingen in de regels voor de tegemoetkoming. Echter, de bedragen van deze tegemoetkoming lopen steeds hoger op.

Draagvlak voor het faunabeheer

In de FBE werken organisaties met verschillende belangen en inzichten samen. De FBE heeft eerder besloten om concepten van de faunabeheerplannen voor te leggen aan maatschappelijke organisaties voor inspraak. Omdat echter de meningen over het faunabeheer breed uiteenlopen, kan nooit aan alle eisen en inzichten tegemoet worden gekomen. De FBE merkt dat de faunabeheerplannen steeds meer onderwerp worden van discussie, ook in de media, waarbij de berichtgeving vaak weinig genuanceerd of zelfs incorrect is. De FBE stemt met de provincie de communicatie over het faunabeheer af.

Verstoring uitvoering door actiegroepen

Opzettelijke verstoring en verhindering van de uitvoering van beheer en volgen en langdurig filmen van jagers door actiegroepen komt voor in Zuid-Holland, hetgeen onwenselijk is. Het realiseren van de doelen van het vastgestelde beheer wordt hierdoor bemoeilijkt. Vooral bij het ganzenbeheer vindt dit plaats.

Toename aantal beverincidenten

De bever is het grootste knaagdier van Europa. Na een aantal herintroducties is het aantal dieren in Nederland en Zuid-Holland gestaag toegenomen (afbeelding 2). Bevers kunnen o.a. grote schade aan dijken, gewassen en andere natuurwaarden veroorzaken, zo ook in Zuid-Holland. In 2023 is het faunabeheerplan Bever 2023-2029 afgerond en goedgekeurd. Dit faunabeheerplan geeft aan in welke situaties er kan worden ingegrepen; in het bijbehorende protocol is vastgelegd hoe er dan te werk moet worden gegaan. In 2024 werden steeds meer beverincidenten gemeld waarvoor ingrijpen noodzakelijk is. Dit brengt voor de FBE steeds meer werk met zich mee. In 2024 doet zich ook voor het eerst een situatie voor waar het wenselijk is om bevers te doden. Daarvoor is conform het faunabeheerplan een aparte vergunning aangevraagd.

Beleid damherten

De faunabeheereenheden van Noord-Holland en Zuid-Holland hebben een gezamenlijk faunabeheerplan voor de damherten die zich bevinden in het gebied tussen IJmuiden en Den Haag. In dit faunabeheerplan zijn vier leefgebieden voor damherten aangewezen: (1) Nationaal Park Zuid-Kennemerland (NH), (2) Amsterdamse Waterleidingduinen, Boswachterij Noordwijk en de Blink (ZH en NH), (3) Coepelduinen (ZH) en (4) Meijendel en Berkheide (ZH). In deelgebieden één en twee bevinden zich grote populaties damherten, in deelgebieden drie en vier komen sporadisch damherten voor. De leefgebieden zijn natuurgebieden die geschikt zijn voor damherten. Binnen de leefgebieden veroorzaken damherten schade aan flora en fauna als de aantallen niet door middel van beheer worden gereguleerd. Als damherten uit de leefgebieden treden, veroorzaken ze schade aan de verkeersveiligheid en aan landbouwgewassen. Hoe groter de populatie damherten is, hoe meer uittredingen.

Damherten komen op steeds meer plaatsen voor in Zuid-Holland. Het zijn ontsnapte of losgelaten dieren uit hertenkampen die daarna zijn verwilderd. Bijvoorbeeld in WBE Hoeksche Waard bevindt zich een groeiende populatie die zich vooral op agrarisch gebied bevindt. Deze populatie veroorzaakt regelmatig schade aan gewassen en de verkeersveiligheid. Het rijk had voorheen een beleid voor damherten dat inhield dat er een paar leefgebieden zijn voor damherten en dat daarbuiten een nulstand wordt nagestreefd. De provincie heeft deze lijn overgenomen en heeft t.a.v. twee populaties verwilderde damherten opdracht verleend deze tot nul terug te brengen. Voor de populatie in de Hoeksche Waard is in 2024 een nieuwe opdracht (Wnb) verleend, nadat een eerdere ontheffing eind 2021 door de rechter was vernietigd. De totstandkoming van dit besluit en het besluit zelf heeft maatschappelijk tot verhitte omstandigheden in de Hoeksche Waard geleid.

Beleid meeuwen in haven en stedelijk gebied

In Zuid-Holland is een faunabeheerplan van kracht voor beheer van meeuwen in het havengebied van Rotterdam, om risicovolle situaties met betrekking tot de openbare veiligheid te voorkomen. Voor beheer van meeuwen in steden was tot 2017 het rijk het

bevoegde gezag. Bij de invoering van de Wet natuurbescherming in 2017 is dit de provincie geworden. De provincie heeft hier toen echter geen beleid voor geformuleerd. Het rijk heeft in het verleden ontheffingen verleend voor beheer van meeuwen (vervangen eieren) in o.a. Leiden, Katwijk en Den Haag. Meeuwen veroorzaken in de steden vergaande overlast die ook kan leiden tot gezondheidsklachten. De provincie Zuid-Holland zal moeten aangeven binnen welke voorwaarden zij meeuwenbeheer in steden wil toestaan.

Beleid exoten en verwilderde dieren

(Invasieve) exoten en verwilderde dieren zijn geen beschermde soorten op grond van de Omgevingswet in de zin dat het niet verboden is ze te vangen of doden. Ze kunnen dus zonder toestemming worden bestreden. Voor het gebruik van bepaalde middelen voor doden of vangen, zoals het geweer, is echter wel een opdracht van GS nodig. In Zuid-Holland is voor de bestrijding van een aantal exoten een aanwijzingsbesluit uit 2012 van kracht. Dit aanwijzingsbesluit maakt het mogelijk de daarin genoemde (invasieve) exoten te bestrijden met de in het besluit opgenomen middelen en door een specifieke benoemde groep bestrijders. Voor de huiskraai geldt een specifieke regeling en dat geldt ook voor de rosse stekelstaart, de beverrat en muskusrat (naast de regeling in het aanwijzingsbesluit van 2012). De provincie Zuid-Holland heeft inmiddels specifiek beleid voor (invasieve) exoten vastgesteld, zoals de halsbandparkiet, maar dit is nog niet doorvertaald naar een nieuwe vergunning of privaatrechtelijk opdrachten onder de Ow. De provincie is verplicht tot het uitvoeren van bestrijding of beheer van Unielijstsoorten. Voor juist deze soorten geldt dat ze in Zuid-Holland, met uitzondering van enkele soorten, niet vaak worden waargenomen. Het is moeilijk om deze soorten op te sporen, dus als ze worden waargenomen, zouden ze ook onmiddellijk met het geweer - of met vangkooi eventueel gecombineerd met opvang - moeten kunnen worden bestreden.

De stand van zaken t.a.v. verwilderde damherten is hiervoor beschreven onder *Beleid damherten*.

Convenant vliegveiligheid Schiphol en Rotterdam The Hague Airport

Het *Convenant reduceren risico vogelaanvaringen Schiphol 2016-2018* (Staatscourant 2016 nr. 28410;1 juni 2016) is door partijen³ verlengd tot en met 2024. Dit convenant is een voortzetting van eerdere convenanten ter reducering van risico's van vogelaanvaringen. Een vergelijkbaar convenant voor Rotterdam The Hague Airport is er niet. Daarnaast heeft de provincie het convenant voor Schiphol niet in beleid uitgewerkt waardoor er geen duidelijke kaders zijn voor de uitvoering van het faunabeheer ter bescherming van de vliegveiligheid.

³ De Vereniging van Nederlandse Verkeersvliegers (VNV), Schiphol Nederland BV, Vereniging Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en landschap Noord-Holland, Land- en Tuinbouworganisatie (LTO) Nederland, Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Haarlemmermeer, De colleges van Gedeputeerde Staten van de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht en De Staat der Nederlanden.

Rapportage jacht, beheer en schadebestrijding per diersoort

Inleiding

In dit hoofdstuk volgen per diersoort de rapportages over de uitvoering van jacht, beheer en schadebestrijding. Daarnaast zijn er gegevens over de in 2024 door de WBE's uitgevoerde tellingen opgenomen. Een telling van welk dier in de natuur dan ook, is altijd een momentopname. Er is geen bruikbare methode voorhanden waarmee het aantal dieren in een wilde populatie precies kan worden vastgesteld. Door meerdere jaren achtereenvolgend op dezelfde wijze te tellen, kan wel de ontwikkeling van de populatie (de trend) worden vastgesteld. De hieronder weergegeven aantallen van de WBE-tellingen zijn de telresultaten van de telling in 2024. Sommige tellingen worden gebiedsdekkend uitgevoerd (reeën, damherten, ganzen, knobbelzwanen), andere alleen in representatieve telgebieden (hazen, fazanten, houtduiven, wilde eenden en konijnen). De telresultaten van de tellingen die gebiedsdekkend worden uitgevoerd, geven een indicatie van de minimale omvang van de populatie. Harde conclusies trekken over de populatieomvang of -ontwikkeling is niet mogelijk op basis van telresultaten van één jaar. Voor de trend van de diersoorten verwijzen wij naar de faunabeheerplannen en de telrapportages die op de [website](#) van de FBE staan. Hier zijn ook de telprotocollen te vinden. Er zijn op het ogenblik geen telgegevens op WBE-niveau beschikbaar van de populaties van de wilde eend en houtduif.

Rotterdam The Hague Airport

Rotterdam The Hague Airport heeft een **ontheffing ODH-2018-00140966**, met verlenging looptijd ODH-2020-00167203, voor het vangen en doden van vogels, vossen, konijnen en hazen, alsmede het opzettelijk beschadigen en vernielen van nesten, rustplaatsen en eieren van vogels op het terrein van het vliegveld te Rotterdam. Registraties op deze ontheffing zijn niet apart opgenomen in de tabellen bij de diersoorten maar maken onderdeel uit van de registraties op ontheffing van WBE Delfland.

Damhert

Op basis van het Faunabeheerplan damherten duingebieden Noord- en Zuid-Holland 2020-2026 van de FBE Noord-Holland en de FBE Zuid-Holland is beheer van damherten in Zuid-Holland mogelijk op grond van een ontheffing. Het beheer wordt uitgevoerd binnen het Zuid-Hollandse plangebied van het faunabeheerplan dat samenvalt met het werkgebied van de WBE Duin- en Bollenstreek. Het

plangebied bestaat uit het leefgebied voor damherten - waarin ook een bufferzone ligt aan de buitenzijde van het leefgebied, daar waar geen damhert-kerend raster staat - en een gebied buiten het leefgebied dat bestaat uit bebouwde en agrarische (met name bloembollen) grond.

Ontheffing 00617152-00014780, verleend op 9 september 2021, staat toe om jaarlijks in de periode tussen 1 augustus t/m 31 maart gedurende het gehele etmaal damherten opzettelijk te doden binnen de leefgebieden (exclusief de bufferzones), met het doel om een voorjaarsstand van 800 damherten voor het gehele leefgebied (ZH en NH) tot stand te brengen.

Tevens staat deze ontheffing toe om jaarrond gedurende het gehele etmaal damherten opzettelijk te doden binnen de bufferzones van de leefgebieden en binnen de buitengebieden binnen het plangebied, met het doel om in die gebieden een nulstand te bereiken.

Daarnaast is er gebruik gemaakt van het **aanwijzingsbesluit PZH-2010-178900422** dat geldig is in de gehele provincie, ter voorkoming en bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige damherten en in het belang van de openbare veiligheid (op basis van dit laatste belang kan alleen worden opgetreden in het plangebied van het faunabeheerplan).

Op 1 oktober 2024 is de **opdracht (Wnb) (ODH950699)** verleend om in het belang van de openbare veiligheid (aanrijdingen) en ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, de omvang van de populatie verwilderde damherten te beperken binnen het werkgebied van de wildbeheereenheid Hoeksche Waard.

Voor alle besluiten geldt dat de uitvoerders rapporteren over het afschot, het valwild en de voorjaarsstelling. Het afschot betreft damherten die op grond van de ontheffing zijn geschoten in Zuid-Holland binnen en buiten het leefgebied. Het valwild betreft de damherten die zijn betrokken bij een aanrijding, damherten die uit hun lijden zijn verlost en damherten die dood zijn gevonden.

Op 8 juli 2020 is **opdracht ODH-2020-00089632** verleend voor het tot nul terug brengen van de omvang van de populatie (verwilderde) damherten in en rondom polder Westveen nabij Woerdense Verlaat in de gemeente Nieuwkoop (gelegen in WBE De Aarlanden). In 2024 is hier geen gebruik van gemaakt omdat de stand reeds in 2023 tot nul was teruggebracht.

Maatregelen

Tabel 1: Gerapporteerd afschot damherten. Zuid-Holland – 2024

WBE	Binnen N2000	Buiten N2000	Totaal
Duin- en Bollenstreek	487	10	497
Zuid-Holland	487	10	497

Kwantitatieve populatiegegevens

De telresultaten zijn te vinden in de telrapportages op de [website](#) van de FBE.

Rechtszaken

Tegen de verleende opdracht (Wnb) ter beperking van de populatie damherten binnen het werkgebied van de WBE Hoeksche Waard is beroep ingediend in combinatie met een verzoek om voorlopige voorziening (vovo) door Animal Rights en Fauna4life. Hangende de vovo-procedure heeft er geen uitvoering van het bestreden besluit plaats gevonden. Andere partijen die aanvankelijk beroep hadden ingediend, te weten Team damherten Hoeksche Waard, VoorWaards Hoeksche Waard en drie bewoners van de Hoeksche Waard, hebben dit later (begin 2025) ingetrokken.

Ree

Op basis van het Faunabeheerplan ree Zuid-Holland 2020-2026 is beheer van reeën mogelijk op grond van een ontheffing.

Ontheffing ODH-2020-00185130, verleend op 26 februari 2021, staat populatiebeheer van het ree toe binnen de werkgebieden van de WBE's Alblasserwaard-West, Alblasserwaard-Oost, Duin- en Bollenstreek, Goeree-Overflakkee, Hoeksche Waard, Putten en Voorne.

Foto K. Tanis

De FBE geeft toestemming voor het gebruik van deze ontheffing op basis van een plan van aanpak van de WBE.

Daarnaast is er gebruik gemaakt van het **aanwijzingsbesluit PZH-2010-178900422** ter voorkoming en bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige reeën.

Maatregelen

Tabel 2: Gerapporteerd afschot reeën per WBE. Zuid-Holland – 2024

WBE	Binnen N2000	Buiten N2000	Totaal
Alblasserwaard-Oost	-	11	11
Alblasserwaard-West	-	9	9
Duin- en Bollenstreek	6	41	47
Goeree-Overflakkee	40	170	210
Hoeksche Waard	12	96	108
Putten	-	6	6
Voorne	75	44	119
Zuid-Holland	133	377	510

Kwantitatieve populatiegegevens

Tabel 3: Aantal getelde reeën per WBE. Zuid-Holland – 2024

WBE	Totaal
Alblasserwaard-Oost	131
Alblasserwaard-West	64
De Aarlanden	17
Duin- en Bollenstreek	545
Goeree-Overflakkee	810
Hoeksche Waard	536
Putten	128
Voorne	454
Zuid-Holland	2.685

Rechtszaken

Er zijn geen rechtszaken geweest aangaande het ree in 2024.

Konijn

Op 26 juli 2022 heeft de minister de jacht op het konijn gesloten. Ook voor jachtseizoen 2024-2025 gold de sluiting en was jacht niet mogelijk.

Het faunabeheerplan jachtsoorten 2017-2023 liep tot 15 juli 2023. Op 12 juli 2023 is het nieuwe faunabeheerplan konijn goedgekeurd en deze heeft een looptijd tot 2029 (**PZH-2023-834383571**).

Op basis van dit faunabeheerplan werd een ontheffing aangevraagd, die op 27 februari 2024 werd verleend.

De in 2024 van kracht zijnde **ontheffing ODH-2018-00140966**, verleend aan Rotterdam The Hague Airport, staat bestrijding van konijnen toe, zie hiervoor de informatie op p. 12.

Maatregelen

Tabel 4: Gerapporteerde geschoten of gevangen konijnen op basis van jacht/vrijstelling en op ontheffing. Zuid-Holland – 2024

WBE	Ontheffing		Vrijstelling		Totaal
	Binnen N2000	Buiten N2000	Binnen N2000	Buiten N2000	
Delfland	-	-	-	1	1
Duin- en Bollenstreek	49	-	-	-	49
Eiland IJsselmonde	-	5	-	6	11
Putten	-	-	-	25	25
Rijnland-Zuid	-	42	-	22	64
Schieland	-	1	-	-	1
Voorne	-	2.728	-	485	3.213
Zuid-Holland	49	2.776	-	539	3.364

Tabel 5: Gerapporteerde geschoten konijnen met behulp van nachtzichtapparatuur of kunstlicht op basis van de ontheffing. Zuid-Holland – 2024

WBE	Met nachtzicht	Zonder nachtzicht	Totaal
Duin- en Bollenstreek	-	49	49
Eiland IJsselmonde	-	5	5
Rijnland-Zuid	42	-	42
Schieland	1	-	1
Voorne	1.599	1.129	2.728
Zuid-Holland	1.642	1.183	2.825

Rechtszaken

Tegen het goedkeuringsbesluit van het faunabeheerplan van 12 juli 2023 werd bezwaar gemaakt door Animal Rights en Fauna4life, in combinatie met een verzoek om voorlopige voorziening. De voorzieningenrechter heeft op 31 augustus 2023 het goedkeuringsbesluit geschorst met uitzondering voor het konijnenbeheer in het havengebied Rotterdam. Buiten het havengebied kon daardoor geen konijnenbeheer meer plaats vinden.

Op 14 december 2023 heeft de provincie een beslissing op bezwaar genomen, het besluit bleef, op dezelfde wijze als hierboven aangegeven, geschorst tot 6 weken na deze datum. Tegen dit besluit en tegen de in 2024 verleende ontheffing is door dezelfde partijen beroep ingediend bij de rechtbank Den Haag in combinatie met een voorlopige voorziening. De voorzieningenrechter heeft op 12 april 2024 het goedkeuringsbesluit en de ontheffing geschorst met uitzondering van het konijnenbeheer in het havengebied Rotterdam. Buiten het havengebied kon daardoor geen konijnenbeheer meer plaats vinden.

Kwantitatieve populatiegegevens

Voor een uitgebreide beschrijving van de populatieontwikkeling verwijzen wij u naar het faunabeheerplan konijn dat op de website van de FBE staat.

In 2024 is een aanvang gemaakt om het telprotocol voor konijnen uit te breiden om een inschatting te kunnen maken van de minimale populatie konijnen in Zuid-Holland.

Haas en fazant

Het haas kan worden bejaagd in de geopende jachtperiode (15 oktober tot en met 31 december).

De fazant kan worden bejaagd in de geopende jachtperiode (fazanthaan 15 oktober tot en met 31 januari, fazanthen 15 oktober tot en met 31 december).

Het faunabeheerplan jachtsoorten 2017-2023 is verlengd tot en met 31 januari 2024 (PZH-2023-836352990), en vormde daarmee tot en met januari 2024 de basis waarop de jacht op deze beide soorten werd uitgevoerd. Het nieuwe faunabeheerplan wildsoorten 2024 – 2026 is op 14 augustus 2024 voor twee jaar goedgekeurd en vormde vanaf het jachtseizoen 2024-2025 de nieuwe basis.

De in 2024 van kracht zijnde **ontheffing ODH-2018-00140966**, verleend aan Rotterdam The Hague Airport, staat bestrijding van hazen en fazanten toe, zie hiervoor de informatie op p. 12.

Maatregelen

Tabel 6: Gerapporteerd afschot hazen op jacht en ontheffing. Zuid-Holland – 2024

WBE	Jacht		Ontheffing	Totaal
	Binnen N2000	Buiten N2000	Buiten N2000	
Ade	-	955	-	955
Alblasserwaard-Oost	-	1.386	-	1.386
Alblasserwaard-West	-	997	-	997
De Aarlanden	-	1.701	-	1.701
Delfland	-	444	1	445
Duin- en Bollenstreek	-	1.021	-	1.021
Eiland IJsselmonde	-	353	-	353
Goeree-Overflakkee	7	1.051	-	1.058
Hoeksche Waard	162	3.987	-	4.149
Krimpenerwaard	-	1.672	-	1.672
Putten	2	666	-	668
Reeuwijk e.o.	34	913	-	947
Rijnland Zuid	-	500	-	500
Schieland	-	467	-	467

Foto: Ian Wouda

Foto: Ian Wouda

Voorne	-	160	-	160
Zuid-Holland	205	16.273	1	16.479

Tabel 7: Gerapporteerd afschot fazanten op jacht en ontheffing. Zuid-Holland – 2024

WBE	Binnen N2000	Buiten N2000	Ontheffing Buiten N2000	Totaal
Ade	-	5	-	5
Alblasserwaard-Oost	-	105	-	105
Alblasserwaard-West	-	73	-	73
De Aarlanden	-	61	-	61
Delfland	-	65	6	71
Duin- en Bollenstreek	-	-	-	0
Eiland IJsselmonde	3	108	-	111
Goeree-Overflakkee	-	658	-	658
Hoeksche Waard	32	605	-	637
Krimpenerwaard	-	115	-	115
Putten	2	69	-	71
Reeuwijk e.o.	-	11	-	11
Rijnland Zuid	-	36	-	36
Schieland	-	81	-	81
Voorne	-	49	-	49
Zuid-Holland	37	2.041	6	2.084

Kwantitatieve populatiegegevens

Tabel 8: Aantal getelde hazen en fazanten per WBE. Zuid-Holland – 2024

WBE	Haas*	Fazant
Ade	1.180	40
Alblasserwaard-Oost	1.598	94
Alblasserwaard-West	1.687	23
De Aarlanden	2.385	54
Delfland	477	30
Duin- en Bollenstreek	1.550	0
Eiland IJsselmonde	778	115
Goeree-Overflakkee	1.121	394
Hoeksche Waard	2.353	296
Krimpenerwaard	2.186	38
Putten	1.435	47
Reeuwijk e.o.	1.410	45
Rijnland-Zuid	1.287	Niet geteld
Schieland	1.092	53
Voorne	438	247
Zuid-Holland	20.977	1.477

*Dit zijn de cijfers van de nachtelijke hazentelling in januari, waarmee in 2023 is gestart.

Houtduif

De houtduif kon in 2024 uitsluitend worden bejaagd in de opengestelde periode (15 oktober tot en met 31 januari).

Het faunabeheerplan jachtsoorten 2017-2023 is verlengd tot en met 31 januari 2024 (PZH-2023-836352990), en vormde daarmee tot en met januari 2024 de basis waarop de jacht op deze soort werd uitgevoerd. Het nieuwe faunabeheerplan wildsoorten 2024 – 2026 is op 14 augustus 2024 voor twee jaar goedgekeurd en vormde vanaf het jachtseizoen 2024-2025 de nieuwe basis.

De landelijke vrijstelling kon sinds 16 juli 2023 niet meer worden gebruikt. Een tegemoetkoming in de faunaschade werd vanaf dat moment door de provincie mogelijk gemaakt.

De in 2024 van kracht zijnde **ontheffing ODH-2018-00140966**, verleend aan Rotterdam The Hague Airport, staat bestrijding van houtduiven toe, zie hiervoor de informatie op p. 12.

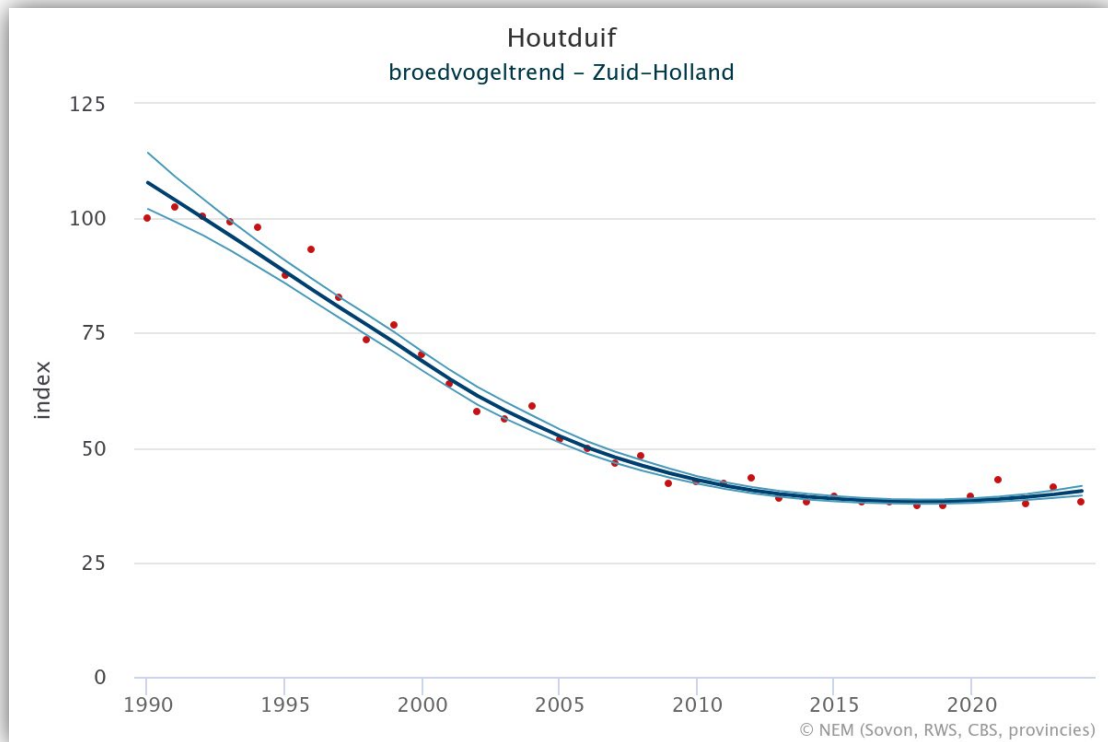
Maatregelen

Tabel 9: Gerapporteerd afschot van houtduiven op jacht en ontheffing. Zuid-Holland – 2024

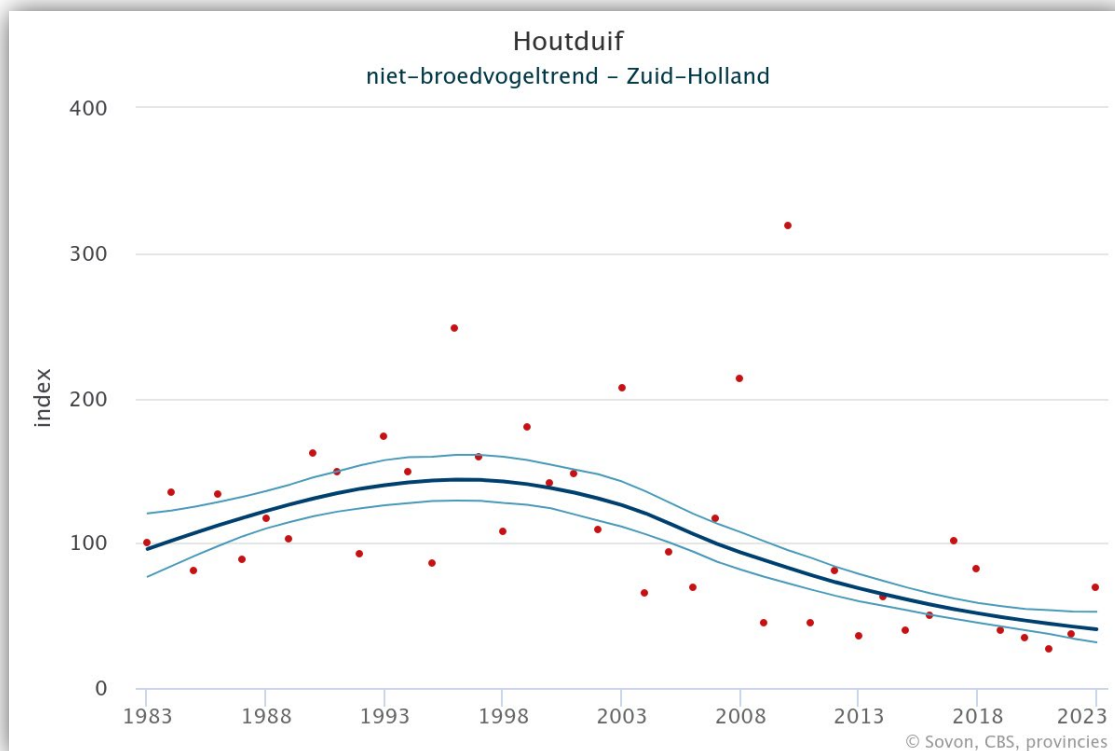
WBE	Ontheffing	Jacht		Totaal
	Buiten N2000	Binnen N2000	Buiten N2000	
Ade	-	-	51	51
Alblasserwaard-Oost	-	-	34	34
Alblasserwaard-West	-	-	19	19
De Aarlanden	-	-	26	26
Delfland	6	-	12	18
Duin- en Bollenstreek	-	-	706	706
Eiland IJsselmonde	-	-	12	12
Goeree-Overflakkee	-	8	353	361
Hoeksche Waard	-	-	182	182
Krimpenerwaard	-	-	14	14
Putten	-	-	2	2
Reeuwijk e.o.	-	-	11	11
Rijnland Zuid	-	-	5	5
Schieland	-	-	51	51
Voorne	-	-	21	21
Zuid-Holland	6	8	1.499	1.513

Kwantitatieve populatiegegevens

Voor een uitgebreide beschrijving van de populatieontwikkeling verwijzen wij u naar het faunabeheerplan wildsoorten dat op de website van de FBE staat. Hierna is een update opgenomen van de trendgegevens.

Afbeelding 2: Aantalsontwikkeling van de houtduif als broedvogel in Zuid-Holland, periode 1990-2024. Gebaseerd op het Meetnet Broedvogels. (Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2024)

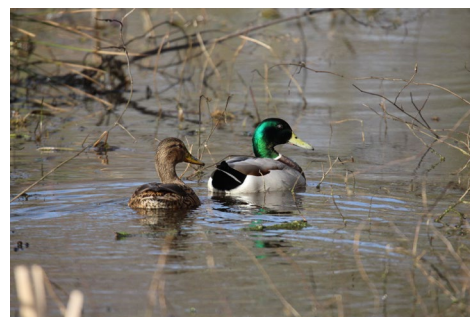
Afbeelding 3: Aantalsontwikkeling van de houtduif als niet-broedvogel in Zuid-Holland, periode 1983-2023. Gebaseerd op het Meetnet Broedvogels. (Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2024)

Wilde eend

De wilde eend kan worden bejaagd in de geopende jachtperiode (15 augustus tot en met 31 januari).

Het faunabeheerplan jachtsoorten 2017-2023 is verlengd tot en met 31 januari 2024 (PZH-2023-836352990), en vormde daarmee tot en met januari 2024 de basis waarop de jacht op deze soort werd uitgevoerd. Het nieuwe faunabeheerplan wildsoorten 2024 – 2026 is op 14 augustus 2024 goedgekeurd en vormde vanaf het jachtseizoen 2024-2025 de nieuwe basis.

De in 2024 van kracht zijnde **ontheffing ODH-2018-00140966**, verleend aan Rotterdam The Hague Airport, staat bestrijding van wilde eenden toe, zie hiervoor de informatie op p. 12.

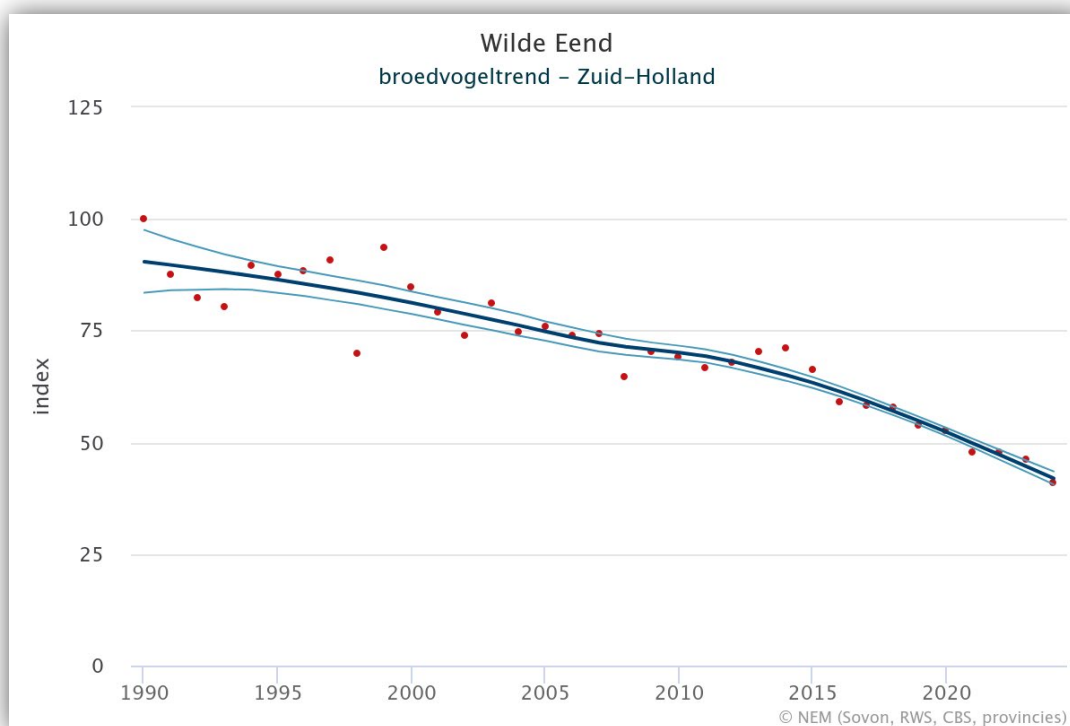
Maatregelen

Tabel 10: Gerapporteerd afschot van wilde eenden op basis van jacht en ontheffing. Zuid-Holland - 2024

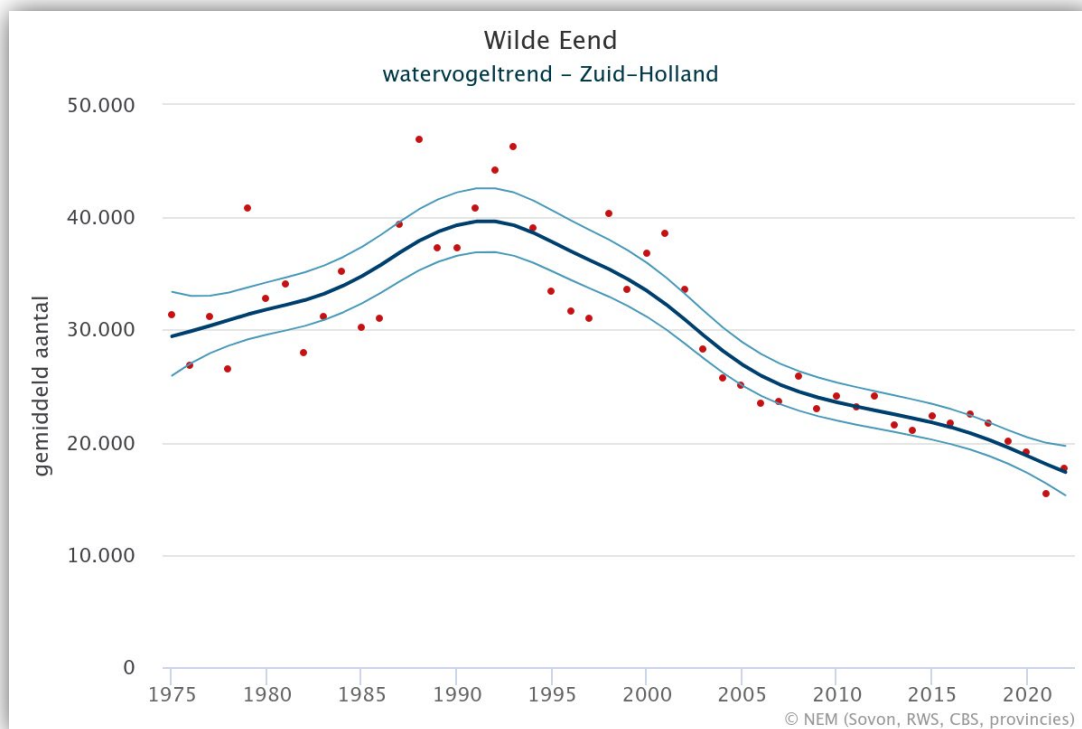
WBE	Ontheffing	Jacht		Totaal
	Buiten N2000	Binnen N2000	Buiten N2000	
Ade	-	-	779	779
Alblasserwaard-Oost	-	-	3.528	3.528
Alblasserwaard-West	-	-	1.778	1.778
De Aarlanden	-	-	3.010	3.010
Delfland	12	-	595	607
Duin- en Bollenstreek	-	-	1.041	1.041
Eiland IJsselmonde	6	-	232	238
Goeree-Overflakkee	-	-	2.205	2.205
Hoeksche Waard	-	442	2.582	3.024
Krimpenerwaard	-	-	1.957	1.957
Putten	-	18	331	349
Reeuwijk e.o.	-	15	2.076	2.091
Rijnland Zuid	-	-	997	997
Schieland	-	-	604	604
Voorne	-	-	614	614
Zuid-Holland	18	475	22.329	22.822

Kwantitatieve populatiegegevens

Voor een uitgebreide beschrijving van de populatieontwikkeling verwijzen wij u naar het faunabeheerplan wildsoorten dat op de website van de FBE staat. Hierna is een update opgenomen van de trendgegevens.

Afbeelding 4: Aantalsontwikkeling van de wilde eend als broedvogel in Zuid-Holland, periode 1990-2024. Gebaseerd op het Meetnet Broedvogels. (Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2024)

Afbeelding 5: Aantalsontwikkeling van de wilde eend als watervogel in Zuid-Holland, periode 1975-2022. Gebaseerd op het Meetnet Watervogels (seizoensgemiddelde). (Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2024)

Ganzen

De Canadese gans kon onder de Omgevingswet in combinatie met de Omgevingsregeling gedurende het gehele jaar worden beheerd.

Als gevolg van een uitspraak van rechtbank Den Haag was tot en met 6 augustus 2024 ontheffing **ODH287561** van kracht; vanaf 8 augustus vond beheer plaats op basis van de **landelijke aanwijzing Omgevingswet vergunningvrije gevallen**. Het bewerken van nesten en eieren van de Canadese gans is onder deze landelijke aanwijzing niet toegestaan.

Op basis van het **aanwijzingsbesluit PZH-2012-349284462** en het aanvullende besluit **ODH-2015-00016238** kan de stand van de Indische gans, nijlgans en gedomesticeerde grauwe gans (soepgans) beperkt worden met gebruikmaking van hagel- en/of kogelgeweer, vangkooi, kastval en netten.

Op basis van het op 14 december 2021 goedgekeurde faunabeheerplan ganzen Zuid-Holland 2022-2027, is beheer van ganzen uitgevoerd op

- drie ontheffingen (waarvan twee, als gevolg van uitspraken van rechtbank Den Haag, t/m 6 augustus 2024) ,
- een provinciale aanwijzing omgevingsverordening vergunningvrije gevallen (vanaf 8 augustus 2024) en
- een Wnb-opdracht (per 6 augustus vernietigd door rechtbank Den Haag).

Ontheffing ODH287561, verleend op 11 mei 2022 en vernietigd op 6 augustus 2024, staat toe:

- het doden van grauwe ganzen in de regio Noordelijke Delta (onder de grote rivieren) van 15 februari t/m 31 oktober en in de regio's Delfland en Schieland, Veenweiden en Zuid-Holland Noord (boven de grote rivieren) van 1 maart t/m 31 oktober;
- het doden van kolganzen in de periode 31 maart t/m 31 oktober;
- het doden van brandganzen in de periode 1 juli t/m 31 oktober;
- het doden van Canadese ganzen in de periode 1 januari t/m 31 december;
- het bewerken van nesten en eieren van grauwe ganzen, kolganzen, brandganzen en Canadese ganzen toegestaan in de periode 1 februari t/m 30 juni.

Ontheffing ODH464403, verleend op 15 november 2022, staat toe:

- verjagend afschot van kolganzen en grauwe ganzen op percelen met kwetsbare gewassen. Kolganzen in de periode 1 november t/m 29 februari. Grauwe ganzen in de regio Noordelijke Delta (onder de grote rivieren) van 1 november t/m 14

februari en in de regio's Delfland en Schieland, Veenweiden en Zuid-Holland Noord (boven de grote rivieren) van 1 november t/m 29 februari.

Provinciale aanwijzing Omgevingsverordening beheer ganzen zomerperiode (in werking getreden per 1 januari 2024 en gebruikt vanaf 8 augustus 2024)

De provinciale aanwijzing staat toe:

- het doden van grauwe ganzen, kolganzen en brandganzen. Het doden van grauwe ganzen en kolganzen kan normaal gesproken worden uitgevoerd in de regio Noordelijke Delta van 15 februari t/m 31 oktober en in de regio's Delfland en Schieland, Veenweiden en Zuid-Holland Noord van 1 maart t/m 31 oktober. De grens tussen beide provinciedelen wordt gevormd door de Nieuwe Waterweg, Nieuwe Maas, de Noord en de Beneden-Merwede (van west naar oost). Het doden van brandganzen is in de gehele provincie toegestaan van 1 juli t/m 31 oktober;
- het bewerken van nesten en eieren van grauwe ganzen, kolganzen en brandganzen in de periode 1 februari t/m 30 juni.

Ontheffing ODH519067, verleend op 16 februari 2023 en vernietigd op 6 augustus 2024, staat toe:

- beheerafschot van grauwe ganzen in de winterperiode. De winterperiode (volgens beleidskader 2014) is als volgt gedefinieerd:
 - In de regio Noordelijke Delta (het zuiden van Zuid-Holland d.w.z. onder de grote rivieren) van 1 november tot en met 14 februari;
 - In de regio's Delfland en Schieland, Veenweiden en Zuid-Holland-Noord (het noorden van Zuid-Holland d.w.z. boven de grote rivieren) van 1 november tot en met 29 februari.

Opdracht ODH323935, verleend op 8 juni 2022 en vernietigd op 6 augustus 2024, staat het beperken van de omvang van de populatie van de grauwe gans, Canadese gans en gedomesticeerde grauwe gans (soepgans) in de periode 15 mei t/m 31 juli toe, door middel van vangen en daarna doden met CO₂.

Daarnaast staat de in 2024 van kracht zijnde **ontheffing ODH-2018-00140966**, verleend aan Rotterdam The Hague Airport, bestrijding van diverse ganzensoorten toe, zie hiervoor de informatie op p. 12.

Maatregelen

Tabel 11: Registraties van gedode ganzen. Cijfers zijn exclusief vangacties. Zuid-Holland – 2024

WBE	Brandgans	Canadese gans	Grauwe gans	Indische gans	Kolgans	Nijlgans	Soepgans	Totaal
Binnen N2000								
Alblasserwaard-West	-	6	56	-	1	1	-	64
De Aarlanden	-	19	398	-	-	25	2	444
Duin- & Bollenstreek	-	-	-	-	-	16	-	16
Goeree-Overflakkee	-	16	3	-	-	-	-	19
Hoeksche Waard	86	213	994	-	1	13	-	1.307
Putten	-	-	4	-	-	-	-	4
Reeuwijk e.o.	8	8	231	-	2	8	-	257
Voorne	-	-	14	-	-	3	-	17
Zuid-Holland	94	262	1.700	0	4	66	2	2.128
Buiten N2000								
Ade	18	368	1.994	1	37	638	12	3.068
Alblasserwaard-Oost	26	646	4.358	-	469	1.431	21	6.951
Alblasserwaard-West	2	697	2.987	-	235	1.140	-	5.061
De Aarlanden	33	259	6.079	1	507	441	33	7.353
Delfland	97	2.475	3.280	-	951	1.436	42	8.281
Duin- en Bollenstreek	80	715	1.673	-	16	1.395	47	3.926
Eiland IJsselmonde	-	160	735	-	4	255	6	1.160
Goeree-Overflakkee	1.207	143	10.163	-	73	146	10	11.742
Hoeksche Waard	70	1.078	10.317	-	128	541	163	12.297
Krimpenerwaard	24	1.303	6.276	-	250	1.689	7	9.549
Putten	178	704	3.409	-	105	741	3	5.140
Reeuwijk e.o.	4	305	4.263	1	311	779	11	5.674
Rijnland-Zuid	78	863	2.145	-	154	585	8	3.833
Schieland	37	427	1.700	-	15	742	8	2.929
Voorne	24	188	1.384	-	6	168	-	1.770
Zuid-Holland	1.878	10.331	60.763	3	3.261	12.127	371	88.734
N2000 en Buiten N2000								
Zuid-Holland	1.972	10.593	62.463	3	3.265	12.193	373	90.862

Tabel 12: Aantal bewerkte eieren per WBE. Zuid-Holland – 2024

Binnen N2000							
WBE	Brandgans	Canadese gans	Grauwe gans	Kolgans	Nijlgans	Soepgans	Totaal
Alblasserwaard-West	-	128	18.678	6	-	15	18.827
De Aarlanden	-	29	1.825	-	56	-	1.910
Goeree Overflakkee	-	46					46
Hoeksche Waard	5.718	-	-	-	-	-	5.718
Putten	-	-	15	-	-	-	15
Reeuwijk e.o.	335	67	2.992	-	21	-	3.415
Rijnland-Zuid	-	67	214	-	-	-	281
Zuid-Holland	6.053	337	23.724	6	77	15	30.212
Buiten N2000							
Ade	-	48	1.606	-	-	-	1.654
Alblasserwaard-Oost	286	117	914	-	180	-	1.497
Alblasserwaard-West	-	5	242	-	32	-	279
De Aarlanden	-	5	1.684	-	47	-	1.736

Delfland	42	3.473	2.255	-	1.147	349	7.266
Duin- en Bollenstreek	56	11	61	-	-	-	128
Eiland IJsselmonde	8	106	609	-	42	563	1.328
Goeree-Overflakkee	-	-	7	-	-	-	7
Hoeksche Waard	-	5	493	-	-	-	498
Krimpenerwaard	142	632	9.829	-	1138	-	11.741
Putten	77	551	2.166	-	43	1	2.838
Reeuwijk e.o.	404	83	1.912	-	27	90	2.516
Rijnland-Zuid	-	616	2.069	-	117	7	2.809
Schieland	-	247	4.058	9	544	573	5.431
Voorne	197	248	2.014	-	-	-	2.459
Zuid-Holland	1.212	6.147	29.919	9	3.317	1.583	42.187
N2000 en Buiten N2000							
Zuid-Holland	7.265	6.484	53.643	15	3.394	1.598	72.399

Tabel 13: Aantal bewerkte nesten per WBE. Zuid-Holland – 2024

Binnen N2000							
WBE	Brandgans	Canadese gans	Grauwe gans	Kolgans	Nijlgans	Soepgans	Totaal
Alblasserwaard-West	-	22	3.928	18	-	-	3.968
De Aarlanden	-	5	322	-	5	2	334
Goeree Overflakkee	-	6	-	-	-	-	6
Hoeksche Waard	1.336	-	-	-	-	-	1.336
Putten	-	-	4	-	-	-	4
Reeuwijk e.o.	67	10	541	-	3	-	621
Rijnland-Zuid	-	15	50	-	-	-	65
Zuid-Holland	1.403	58	4.845	18	8	2	6.334
Buiten N2000							
Ade	-	14	301	-	-	-	315
Alblasserwaard-Oost	62	43	165	-	27	-	297
Alblasserwaard-West	-	1	31	-	4	-	36
De Aarlanden	-	1	247	-	4	-	252
Delfland	11	924	729	-	168	44	1.876
Duin- en Bollenstreek	-	2	8	-	-	-	10
Eiland IJsselmonde	2	19	102	-	6	70	199
Goeree-Overflakkee	-	-	17	-	-	-	17
Hoeksche Waard	-	1	84	-	-	-	85
Krimpenerwaard	21	99	1.880	-	165	-	2.165
Putten	23	106	398	-	10	1	538
Reeuwijk e.o.	109	14	362	-	4	9	498
Rijnland-Zuid	-	102	502	6	30	1	641
Schieland	-	48	772	2	53	65	940
Voorne	12	37	316	-	-	-	365
Zuid-Holland	240	1.411	5.914	8	471	190	8.234
N2000 en Buiten N2000							
Zuid-Holland	1.643	1.469	10.759	26	479	192	14.568

Tabel 14: Aantal gevangen ganzen per WBE. Zuid-Holland – 2024

WBE	Grauwe gans	Canadese gans	Totaal
Alblasserwaard-West	786	2	788

De Aarlanden	103	-	103
Rijnland-Zuid	-	648	648
Zuid-Holland	889	650	1.539

Kwantitatieve populatiegegevens

Een gedetailleerde uitwerking van de zomertelling 2024 is opgenomen in het telrapport zomerganzen 2024 dat op onze [website](#) staat.

Rechtszaken

Stichting Animal Rights en stichting Fauna4life hadden eerder beroep aangetekend tegen drie ganzenontheffingen en een Wnb-opdracht bij de rechtbank Den Haag, te weten ODH464403 (verjagend afschot winterganzen), ODH287561 (zomerontheffing), ODH 519067 (winterbeheer grauwe gans) en ODH 323935 (Wnb-opdracht vangen ganzen). Op 6 augustus 2024 heeft de rechtbank Den Haag hierover uitspraak gedaan. Twee van de drie ontheffingen werden vernietigd, alleen die voor verjagend afschot winterganzen niet. Ook de Wnb-Opdracht werd vernietigd. In het bovenstaande overzicht is beschreven wat de gevolgen waren voor de uitvoering van het ganzenbeheer. Beide stichtingen zijn in hoger beroep gegaan bij Raad van State.

Knobbelzwaan

In 2024 was beheer van knobbelzwanen, uitgezonderd eibewerking, niet mogelijk in Zuid-Holland omdat er geen faunabeheerplan van kracht was.

Ontheffing ODH602082 maakte eibewerking in 2024 mogelijk.

De in 2024 van kracht zijnde ontheffing ODH-2018-00140966, verleend aan Rotterdam The Hague Airport, staat bestrijding van knobbelzwanen toe, zie hiervoor de informatie op p. 12.

Foto: Ian Wouda

Maatregelen

Tabel 15: Aantal geregistreerde bewerkte eieren en nesten van knobbelzwanen. Zuid-Holland – 2024

WBE	Eieren	Nesten
Alblasserwaard-Oost	145	38
Alblasserwaard-West	113	20
De Aarlanden	5	1
Krimpenerwaard	187	31
Zuid-Holland	450	90

Kwantitatieve populatiegegevens

Tabel 16: Aantal waargenomen knobbelzwanen tijdens de wintertelling (januari). Zuid-Holland – 2024

WBE	Knobbelzwaan
Ade	1.108
Alblasserwaard-Oost	1.085
Alblasserwaard-West	2.061
De Aarlanden	1.182
Delfland	573
Duin- en Bollenstreek	484
Eiland IJsselmonde	466
Goeree-Overflakkee	624
Hoeksche Waard	2.420
Krimpenerwaard	2.304
Putten	1.648
Reeuwijk e.o.	997
Rijnland Zuid	1.213
Schieland	1.000
Voorne	678
Zuid-Holland	17.843

Rechtszaken

In 2024 zijn geen rechtszaken gevoerd omtrent de knobbelzwaan.

Smient

In 2024 was beheer van smienten niet mogelijk in Zuid-Holland omdat er geen faunabeheerplan van kracht was.

De in 2024 van kracht zijnde ontheffing **ODH-2018-00140966**, verleend aan Rotterdam The Hague Airport, staat bestrijding van smienten toe, zie hiervoor de informatie op p. 12.

Maatregelen

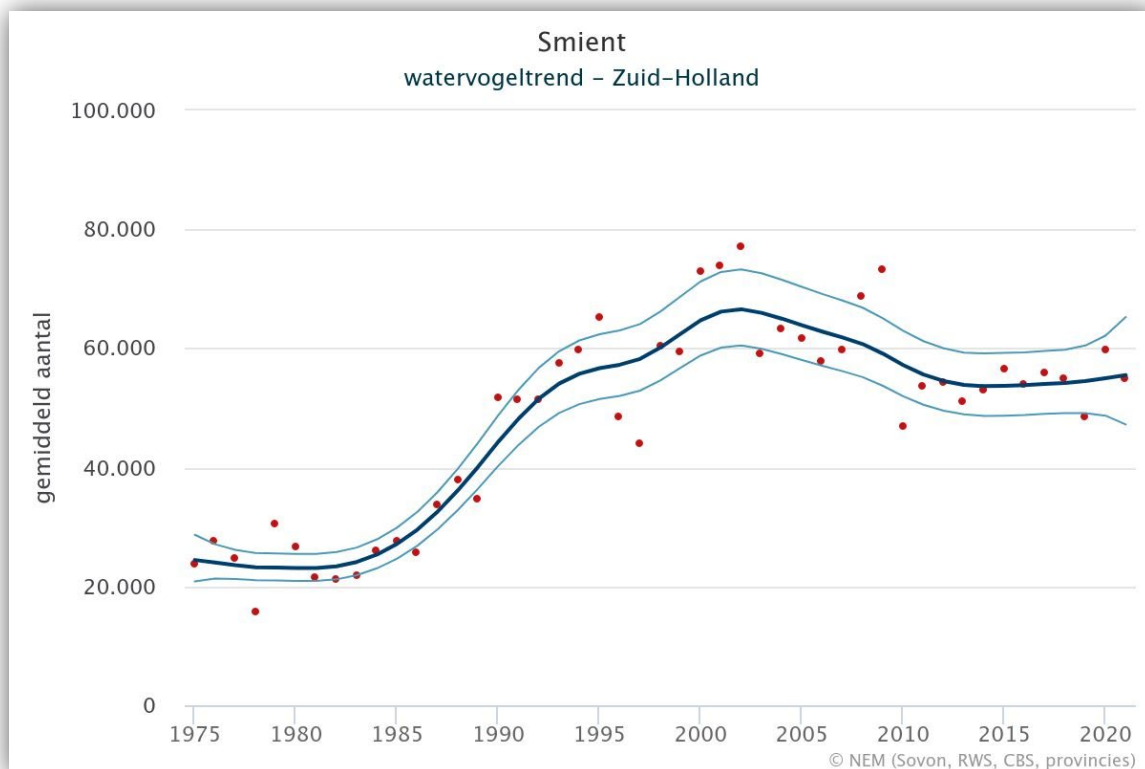
In 2024 zijn er geen smienten geschoten in Zuid-Holland.

Kwantitatieve populatiegegevens

Hierna staat een update van de trendgegevens.

Foto: Ian Wouda

Afbeelding 8: Aantalsontwikkeling van de smient als watervogel in Zuid-Holland, periode 1975-2023. Gebaseerd op het Meetnet Watervogels (seizoensgemiddelde) (Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2024)

Rechtszaken

In 2024 zijn geen rechtszaken gevoerd omtrent de smient.

Kraaiachtigen

In 2024 konden geen kraaiachtigen beheerd worden omdat er geen faunabeheerplan van kracht was. Ter compensatie werd door de provincie een tegemoetkoming in faunaschade mogelijk gemaakt.

De in 2024 van kracht zijnde ontheffing ODH-2018-00140966, verleend aan Rotterdam The Hague Airport, staat wel bestrijding van zwarte kraaien toe, zie hiervoor de informatie op p. 12.

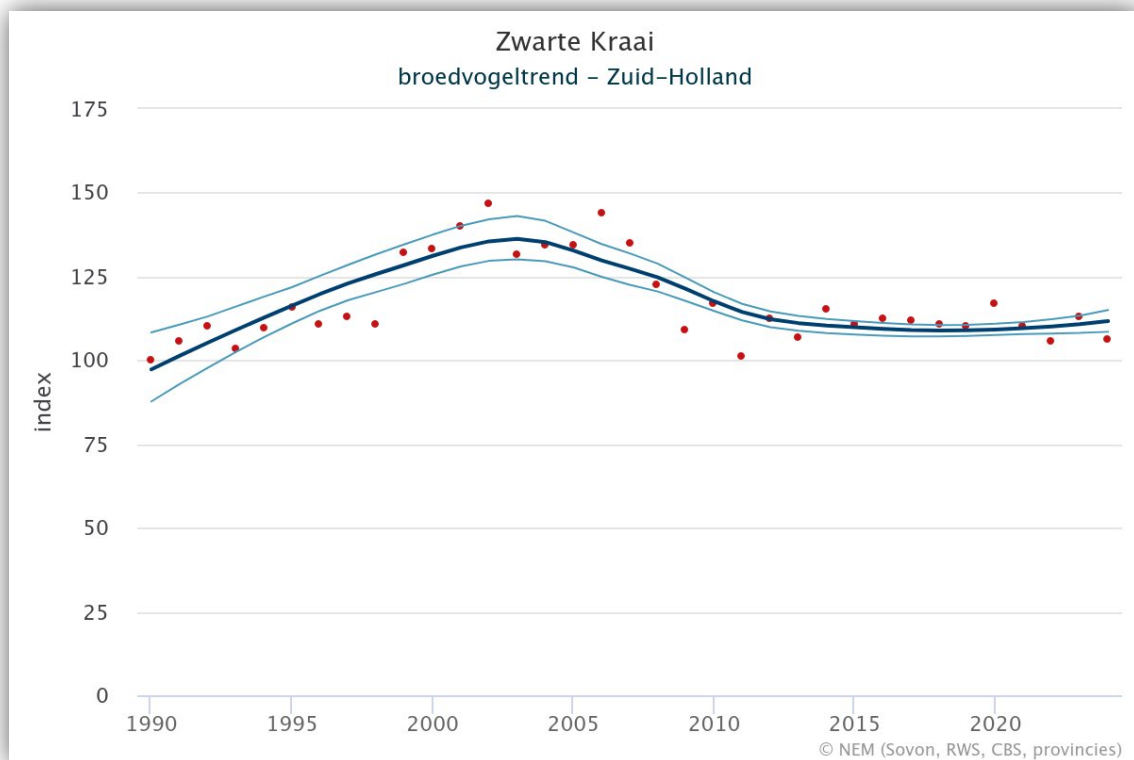
Maatregelen

Tabel 17: Gerapporteerd afschot zwarte kraaien en kauwen op ontheffing Rotterdam The Hague Airport. Zuid-Holland – 2024

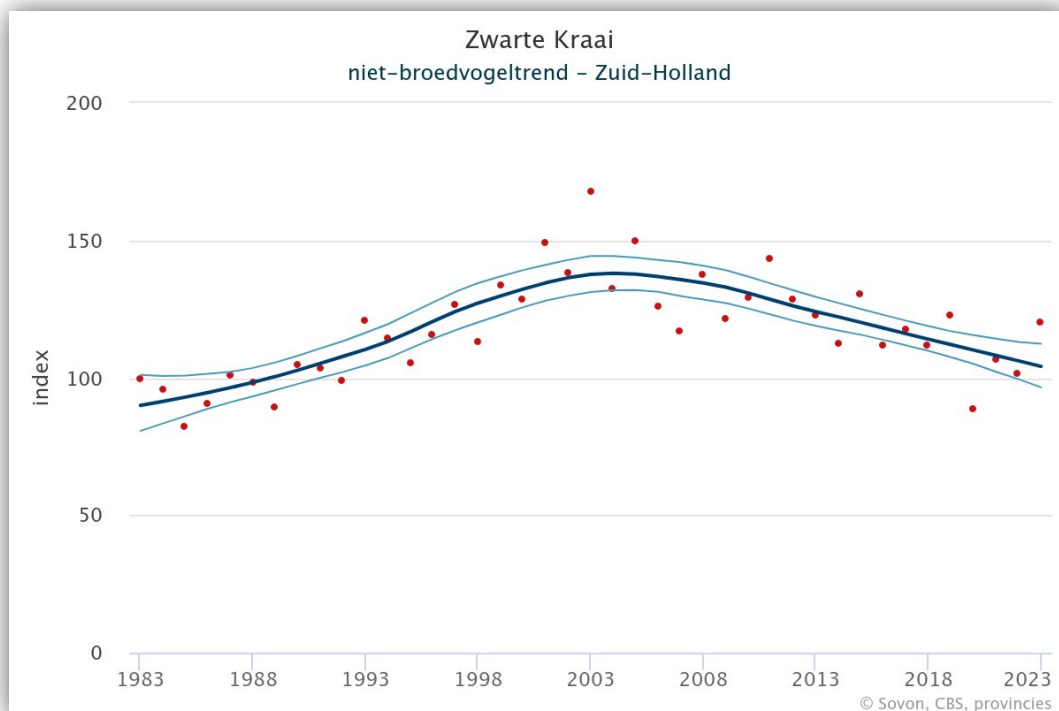
WBE	Ekster	Kauw	Zwarte kraai	Totaal
	Buiten N2000	Buiten N2000	Buiten N2000	
Delfland/ Zuid-Holland	2	53	14	69

Kwantitatieve populatiegegevens

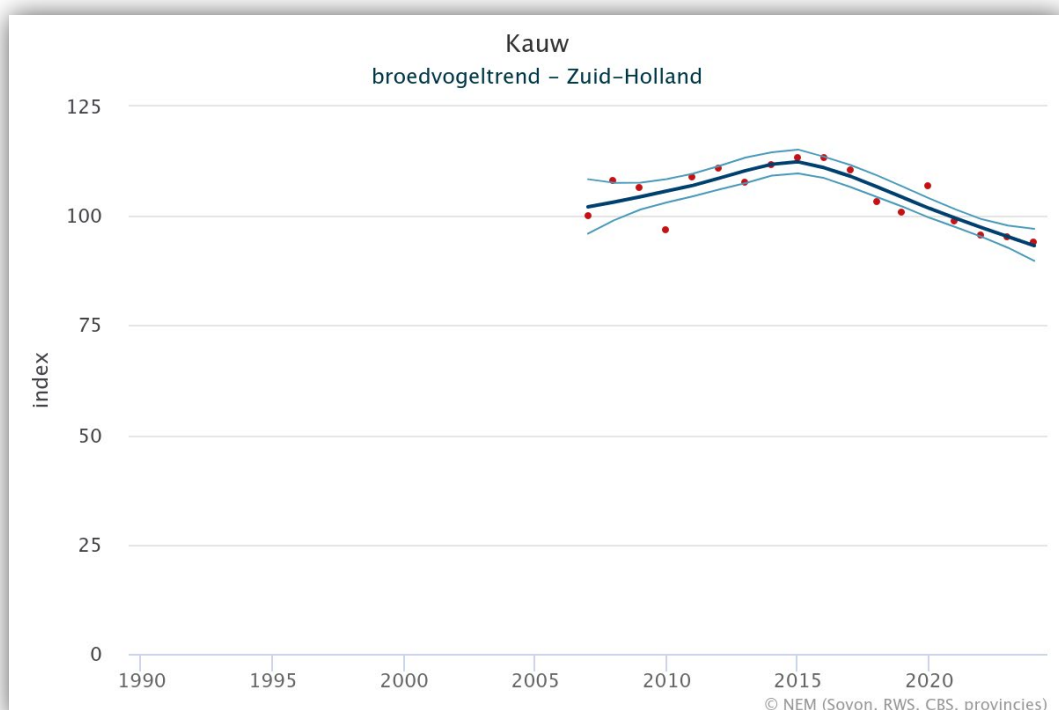
Hierna is een update van de trendgegevens voor zwarte kraai en kauw opgenomen.

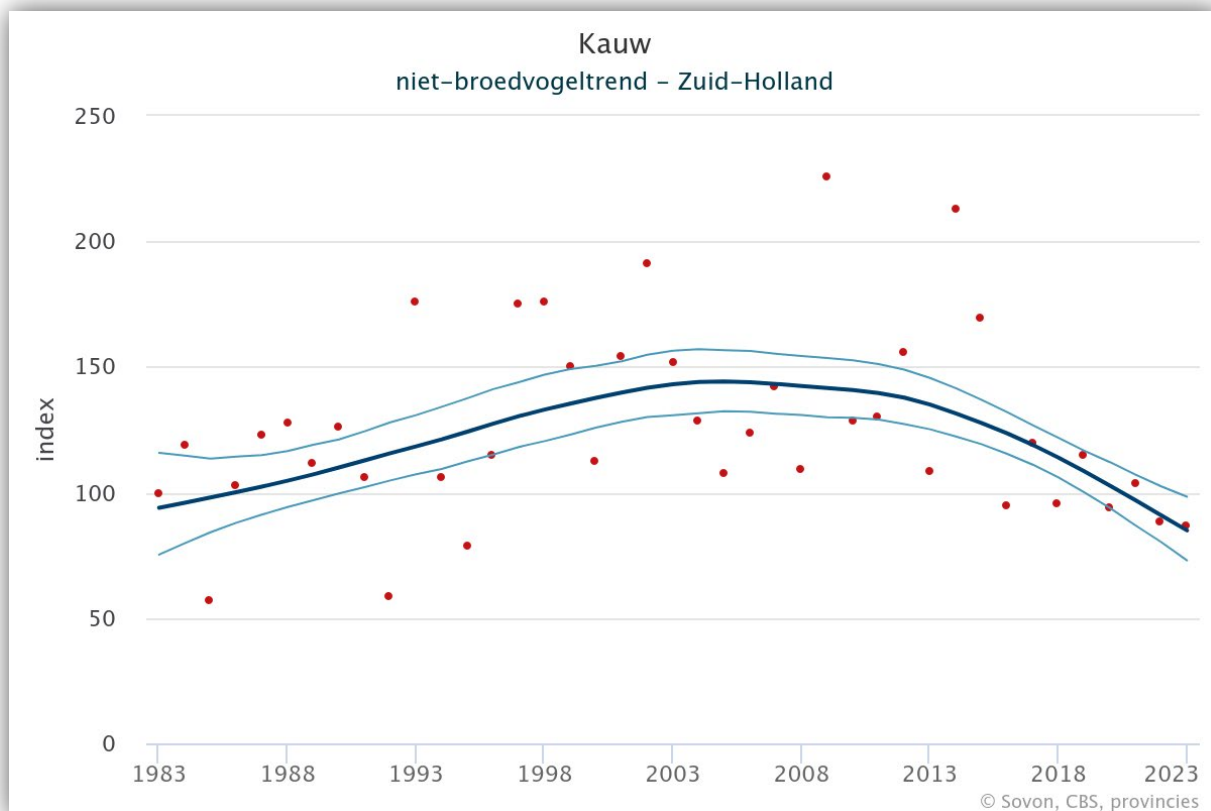
Afbeelding 6: Aantalsontwikkeling van de zwarte kraai als broedvogel in Zuid-Holland, periode 1990-2024. Gebaseerd op het Meetnet Broedvogels. (Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2024)

Afbeelding 7: Aantalsontwikkeling van de zwarte kraai als niet-broedvogel in Zuid-Holland, periode 1983-2023. Gebaseerd op het Punt Tansect Tellingen project (PTT). (Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2024)

Afbeelding 8: Aantalsontwikkeling van de kauw als broedvogel in Zuid-Holland, periode 2007-2024. Gebaseerd op het Meetnet Broedvogels. (Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2024)

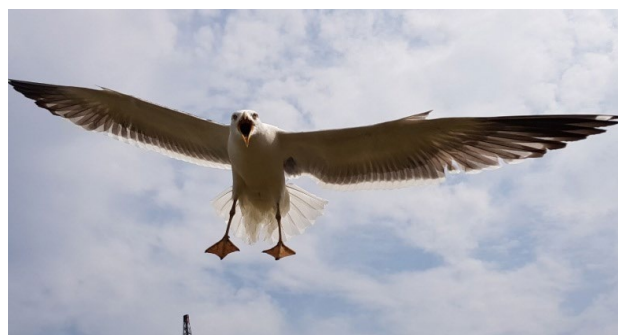
Afbeelding 9: Aantalsontwikkeling van de kauw als niet-broedvogel in Zuid-Holland, periode 1983-2023. Gebaseerd op het Punt Tansect Tellingen project (PTT). (Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2024)

Meeuwen in havengebieden

Het faunabeheerplan meeuwen havengebieden van Rotterdam, Dordrecht en Alblasserdam 2022-2027 is op 15 maart 2022 goedgekeurd.

Ontheffing ODH279216 staat, in het kader van de volksgezondheid en de openbare veiligheid in de havengebieden van Rotterdam, Dordrecht en Alblasserdam, het verjagen met jachtvogels en het incidenteel doden door jachtvogels van zilvermeeuw en kleine mantelmeeuw in de periode 1 februari t/m 31 juli toe en het verplaatsen van nesten.

Op grond van het geconsolideerde goedkeuringsbesluit van het faunabeheerplan (PZH-2023-826641990) op 14 maart 2023 is het incidenteel vernielen van nesten van zilvermeeuw en kleine mantelmeeuw in de periode 1 april t/m 31 juli onder strikte voorwaarden toegestaan.

Door deze actualisatie van het faunabeheerplan is het totaal aantal incidenteel te vernielen nesten in de havengebieden Rotterdam, Dordrecht en Alblasserdam gezamenlijk beperkt tot het aantal van 460 nesten, met een onderverdeling van maximaal 400 nesten van de kleine mantelmeeuw en maximaal 60 nesten van de zilvermeeuw.

De FBE geeft toestemming voor het gebruik van de ontheffing aan bedrijven in de havengebieden op basis van een maatwerkadvies.

Als gevolg van juridische procedures, schorsingen en uitspraken (zie verderop) is in 2024 gestart met het nieuwe faunabeheerplan meeuwen Havengebied Rotterdam 2025-2030.

Dit had ook als gevolg dat er op 28 mei 2024 een nieuwe vergunning is verleend voor het vernielen (ook inhoudende het verplaatsen) van nesten: **omgevingsvergunning ODH1063270** voor de periode 13 mei tot en met 31 juli 2024.

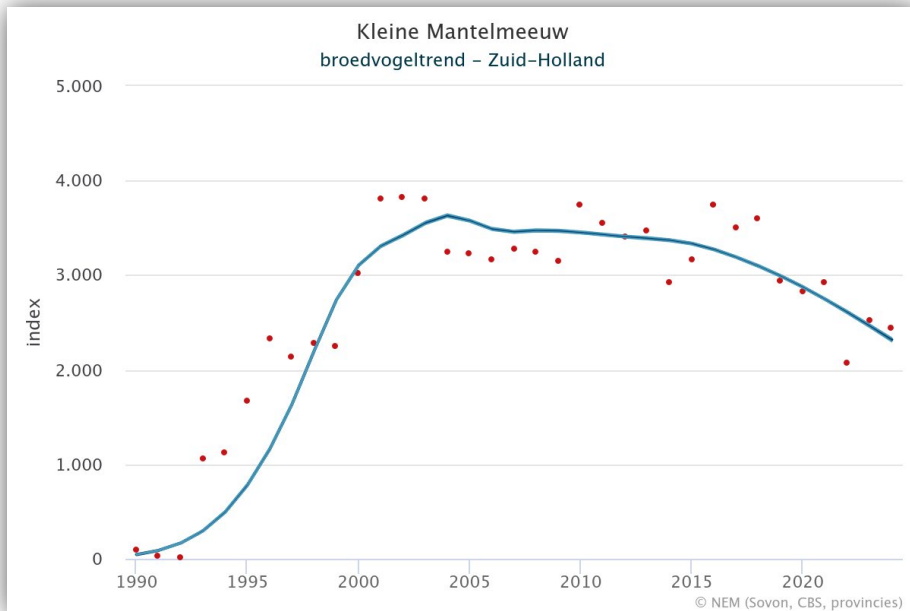
De in 2024 van kracht zijnde **ontheffing ODH-2018-00140966**, verleend aan Rotterdam The Hague Airport, staat bestrijding van diverse meeuwensoorten toe, zie hiervoor de informatie op p. 12.

Maatregelen

Tabel 6: Gerapporteerd aantal verplaatste of vernielde nesten per meeuwensoort en WBE. Zuid-Holland – 2024

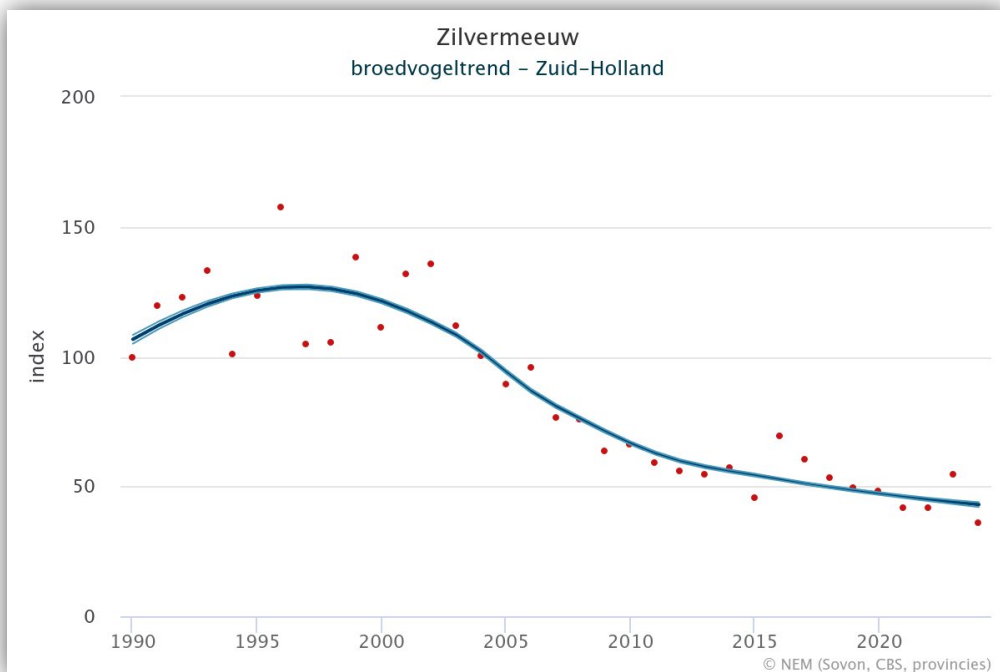
WBE	Kleine Mantelmeeuw		Zilvermeeuw	
	Verplaatsing	Vernieling	Verplaatsing	Vernieling
Voorne (Havengebied Rotterdam)	7	0	2	0

Kwantitatieve populatiegegevens

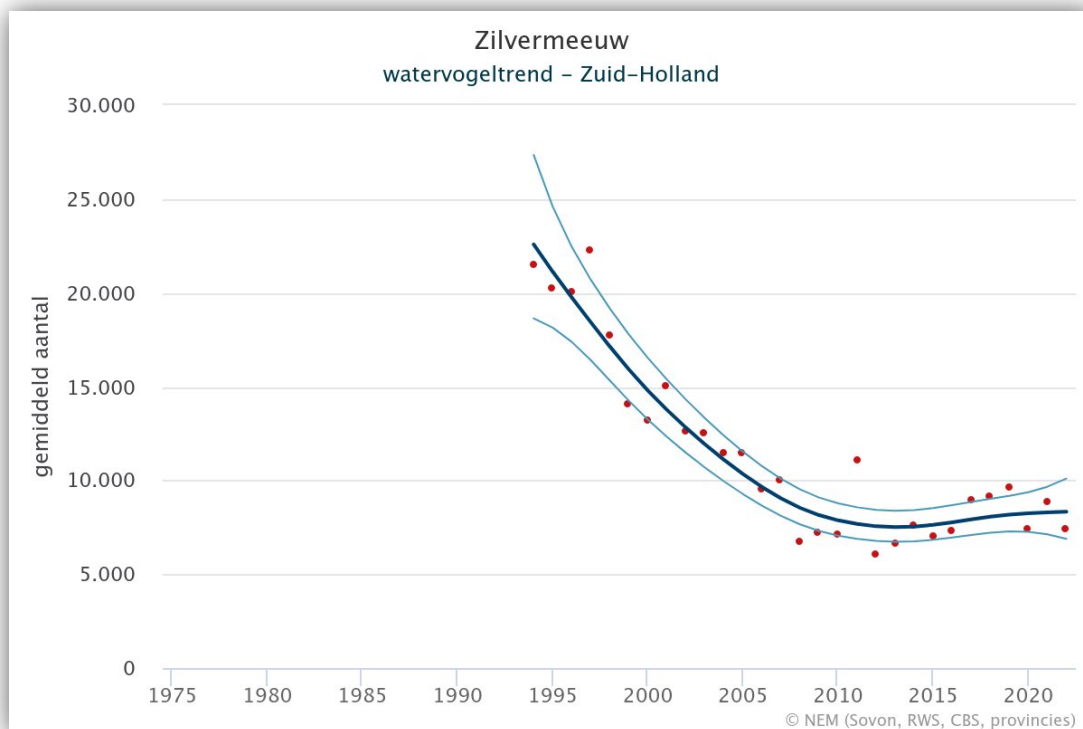

Afbeelding 10: Aantalsontwikkeling van de kleine mantelmeeuw als broedvogel in Zuid-Holland, periode 1990-2024. Gebaseerd op het Meetnet Broedvogels. (Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2024)

Onvoldoende gegevens voor watervogeltrend kleine mantelmeeuw.

Afbeelding 11: Aantalsontwikkeling van de zilvermeeuw als broedvogel in Zuid-Holland, periode 1990-2024. Gebaseerd op het Meetnet Broedvogels. (Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2024)

Afbeelding 12: Aantalsontwikkeling van de zilvermeeuw als watervogel in Zuid-Holland, periode 1986-2022. Gebaseerd op het Meetnet Watervogels. (Sovon Vogelonderzoek Nederland, 2024)

Rechtszaken

Tegen het goedkeuringsbesluit van het faunabeheerplan meeuwen is door KNNV Natuurvereniging Hollandse Delta, de Stichting Natuur- en Vogelwacht Biesbosch en de Stichting De Faunabescherming bezwaar gemaakt. Na zitting en advies door de Awb-bezwarencommissie in 2022 heeft de provincie in haar beslissing op bezwaar op 5 juli 2022 de ingebrachte bezwaren ongegrond verklaard. Hierop heeft Stichting De Faunabescherming beroep ingesteld. Daarop heeft de rechtbank op 24 augustus 2023 advies gevraagd aan STAB. Dit advies is in 2024 definitief afgerond. Daarop heeft Stichting de Faunabescherming, hangende het beroep, een verzoek om voorlopige voorziening gevraagd. Rechtbank Den Haag heeft op 22 april 2024 het faunabeheerplan geschorst. Op 25 juni was voor de rechtbank Den Haag de zitting in de bodemprocedure. Op 6 augustus heeft de rechtbank uitspraak gedaan. Alhoewel veel gronden ongegrond werden verklaard, werd het besluit goedkeuring faunabeheerplan vernietigd. Daarop is besloten tot het opstellen van een nieuw Faunabeheerplan meeuwen Havengebied Rotterdam 2025-2030.

Tegen de in de tussentijd verleende vergunning ODH1063270 is ook door Stichting de Faunabescherming bezwaar ingediend in combinatie met een verzoek om voorlopige voorziening. Het besluit werd op 12 juli 2024 geschorst. De zitting voor de Awb-commissie was op 17 oktober. De bezwarencommissie adviseerde het bezwaarschrift niet-ontvankelijk te verklaren wegens het ontbreken van procesbelang. De beslissing op bezwaar is niet meer in 2024 genomen.

Vos

Het faunabeheerplan vos 2024-2031 is op 30 januari 2024 goedgekeurd.

Op 5 februari 2024 is **ontheffing ODH953679** afgegeven ten behoeve van het beheren van vossen ter bescherming van de weidevogels. Op 11 april is **ontheffing ODH1023740** afgegeven ten behoeve van het beheren van vossen in het havengebied van Rotterdam ter bescherming van de meeuwenpopulatie. Deze laatste ontheffing is tussen 26 november en 24 december in verband met een voorlopige voorziening onderbroken geweest.

De in 2024 van kracht zijnde **ontheffing ODH-2018-00140966**, verleend aan Rotterdam The Hague Airport, staat bestrijding van vossen toe, zie hiervoor de informatie op p. 12.

Maatregelen

Tabel 7: Gerapporteerd afschot van vossen per WBE. Zuid-Holland – 2024

WBE	Ontheffing		Totaal
	Binnen N2000	Buiten N2000	
Ade	-		-
Alblasserwaard-Oost	-	7	7
Alblasserwaard-West	-	4	4
De Aarlanden	4	94	98
Delfland	-	58	58
Duin- en Bollenstreek	3	103	106
Eiland IJsselmonde	-		-
Goeree-Overflakkee	-		-
Hoeksche Waard	-	53	53
Krimpenerwaard	-	15	15
Putten	-	13	13
Reeuwijk e.o.	1	8	9
Rijnland Zuid	-	8	8
Schieland	-	30	30
Voorne	3	60	63
Zuid-Holland	11	453	464

Kwantitatieve populatiegegevens

Voor een uitgebreide beschrijving van de populatieontwikkeling van de vos verwijzen wij u naar het faunabeheerplan vos dat op de [website](#) van de FBE staat.

Rechtszaken

Tegen de ontheffing vos ten behoeve van bescherming van weidevogels is bezwaar gemaakt door Stichting Animal Rights, Stichting Fauna4life en Stichting Natuurrijk. In de beslissing op bezwaar, genomen op 5 november 2024, heeft de provincie het advies van de Awb-commissie alleen niet gevolgd voor wat betreft de tijdsduur van de ontheffing, maar heeft vastgehouden aan de periode van 8 jaar, dezelfde als die van het faunabeheerplan Vos 2024-2031. Tegen de beslissing op bezwaar is door de genoemde stichtingen beroep bij de rechtbank Den Haag ingesteld. Er heeft nog geen zitting plaats gevonden.

Tegen de ontheffing vos havengebied Rotterdam is bezwaar gemaakt door Stichting Animal Rights en Stichting Fauna4life. Ook hier heeft de provincie in haar beslissing op bezwaar, genomen op 5 november 2024, het advies van de Awb-commissie alleen niet gevolgd voor wat betreft de tijdsduur van de ontheffing, maar heeft vastgehouden aan de periode van 8 jaar, dezelfde als die van het faunabeheerplan Vos 2024-2031. Tegen de beslissing op bezwaar is door de genoemde stichtingen beroep bij de rechtbank Den Haag ingesteld, in combinatie met een verzoek om voorlopige voorziening. Op 24 december heeft de rechtbank het verzoek afgewezen, de ontheffing is niet geschorst. In de beroepsprocedure heeft er nog geen zitting plaats gevonden.

Exoten en verwilderde dieren

Op basis van het **aanwijzingsbesluit PZH-2012-349284462** en het aanvullende besluit ODH-2015-00016238, kan de stand van de volgende exoten en verwilderde dieren worden beperkt met gebruikmaking van hagel- en/of kogelgeweer, vangkooi en kastval: rosse stekelstaart, gedomesticeerde rotsduif (verwilderde postduif), verwilderde kat (niet met het geweer), Amerikaanse nerts, marterhond, wasbeer, muskusrat, beverrat, nijlgans, Indische gans en soepgans.

Foto: Ian Wouda

Op basis van **opdracht ODH-2018-00019545**, afgegeven op 24 april 2018, kan de omvang van de populatie van de rosse stekelstaart in Zuid-Holland worden beperkt. Deze aanvulling op het aanwijzingsbesluit uit 2012 was nodig om specifieke personen toestemming te kunnen geven voor de bestrijding en om het gebruik van het luchtdrukgeweer en optreden in de bebouwde kom mogelijk te maken.

Op basis van **opdracht ODH-2019-00087037**, afgegeven op 8 april 2020, kan de omvang van de populatie van de verwilderde duif in Zuid-Holland worden beperkt met gebruikmaking van luchtdrukgeweer, kogelgeweer, geluiddemper, kunstmatige

lichtbron, vangkooien en netten. Ook binnen de bebouwde kom. De FBE geeft toestemming voor het gebruik van de opdracht op basis van een plan van aanpak.

Maatregelen

Voor het afschot van nijlgans, Indische gans, soepgans: zie Ganzen.

Tabel 8: Gerapporteerd afschot van verwilderde postduif. Alle verwilderde duiven zijn buiten N2000 gebieden geschoten. Zuid-Holland – 2024

WBE	Aanwijzing Exoten	Opdracht	Totaal
Alblasserwaard-West	36	-	36
De Aarlanden	42	-	42
Delfland	-	43	43
Duin- en Bollenstreek	91	-	91
Eiland IJsselmonde	85	-	85
Hoeksche Waard	89	-	89
Putten	51	-	51
Reeuwijk e.o.	411	-	411
Rijnland Zuid	34	-	34
Schieland	16	-	16
Voorne	1.260	294	1.554
Zuid-Holland	2.115	337	2.452

Tabel 9: Gerapporteerd afschot rosse stekelstaart. Alle rosse stekelstaarten zijn buiten N2000 gebieden geschoten. Zuid-Holland - 2024

WBE	Aanwijzing exoten	Opdracht	Totaal
Delfland		1	1
Krimpenerwaard	2		2
Rijnland-Zuid		1	1
Zuid-Holland	2	2	4

Kwantitatieve populatiegegevens

De enige exoten die worden geteld zijn nijlgans, Indische gans en soepgans. De gegevens van de ganzensoorten staan in het ganzentelrapport op de website van de FBE. Van de huiskraai en de rosse stekelstaart zijn onvoldoende gegevens beschikbaar voor een trendanalyse (Sovon, 2024).

Bever

Op 29 januari 2024 is **ontheffing ODH886896** verleend met een looptijd tot 1 januari 2029 voor het verstoren van bevers en het vernielen en beschadigen van beverburchten en hollen op locaties waar de bever een risico vormt voor de openbare veiligheid. Deze ontheffing geldt voor heel Zuid-Holland, voor de belangen openbare veiligheid en ter voorkoming van ernstige schade aan met name gewassen, veehouderijen, bossen en andere vormen van eigendom, zoals ingekaderd door en onderbouwd in het faunabeheerplan Bever Zuid-Holland 2023-2029.

In dit faunabeheerplan is aangegeven dat er aparte vergunning moet worden aangevraagd en onderbouwd voor het doden van bevers. In dit kader is op 25 juni een vergunning aangevraagd voor het doden van bevers in en in de nabijheid van het Kanaal door Voorne.

Maatregelen

Tabel 23: Gerapporteerde verstoringen van bevers

WBE	
Hoeksche Waard	6
Goeree Overflakkee	3
Eiland van IJsselmonde	1
Zuid-Holland	10

Rechtszaken

In 2024 hebben geen rechtszaken plaatsgevonden.

Ratten

Op 24 augustus 2022 is **ontheffing ODH378950** verleend met een looptijd van 6 jaar. Deze ontheffing staat het gebruik van een luchtdrukgeweer toe bij de bestrijding van de bruine en zwarte rat in Zuid-Holland. Ook bij bestrijding binnen de bebouwde kom en binnen de afpalingskring van een eendenkooi. De FBE geeft toestemming voor het gebruik van deze ontheffing op een voor publiek toegankelijke locatie binnen de bebouwde kom, op basis van een plan van aanpak. Uitvoerders van deze ontheffing moeten

in het bezit zijn van een omgevingsvergunning jachtgeweeractiviteit of met goed gevolg een jachtexamen hebben afgelegd dat is erkend door de minister.

Maatregelen

Tabel 104: Gerapporteerd aantal gedode bruine en zwarte ratten, onderverdeeld per dodingsmiddel. Alle ratten zijn buiten N2000 gebieden gedood. Zuid-Holland – 2024

WBE	Kogel- /hagel- geweer	Luchtdruk geweer	Vallen of klemmen	Anders	Totaal
Ade	-	100		-	100
Alblasserwaard-West	-	123		-	123
De Aarlanden	12	366	7	-	385
Delfland	24	122	7	-	153
Duin- en Bollenstreek	5	411	1	-	417
Goeree-Overflakkee	4	2.684		-	2.688
Hoeksche Waard	5	199	7	-	211
Putten	36	927	7	-	970
Reeuwijk e.o.	73	44		-	117
Rijnland Zuid	3	103	3	-	109
Schieland	3	99		-	102
Voorne	-	889	23	28	1.147
Zuid-Holland	165	6.067	55	28	6.522

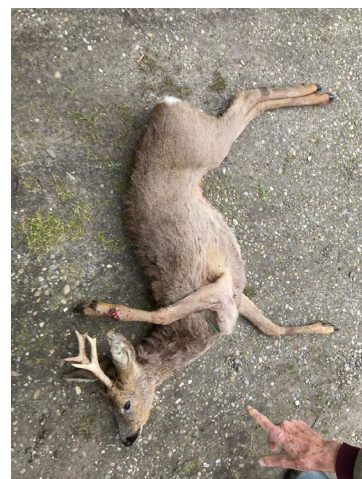
Tabel 115: Gerapporteerd aantal gedode bruine en zwarte ratten. Zuid-Holland – 2024

WBE	Bruine Rat	Zwarte Rat	Totaal
Ade	100	-	100
Alblasserwaard-West	123	-	123
De Aarlanden	385	-	385
Delfland	153	-	153
Duin- en Bollenstreek	405	12	417
Goeree-Overflakkee	2.673	15	2.688
Hoeksche Waard	211	-	211
Putten	965	5	970
Reeuwijk e.o.	117	-	117
Rijnland Zuid	109	-	109
Schieland	102	-	102
Voorne	768	379	1.147
Zuid-Holland	6.111	411	6.522

Valwild

Tabel 126: Overzicht van het totaal geregistreeerde valwild in Zuid-Holland – 2024.

WBE	Ree	Damhert	Totaal
Alblasserwaard-Oost	18	-	18
Alblasserwaard-West	8	-	8
Delfland	4	-	4
Duin- en Bollenstreek	135	9	144
Eiland IJsselmonde	15	-	15
Goeree-Overflakkee	133	1	134
Hoeksche Waard	109	4	113
Krimpenerwaard	3	-	3
Putten	28	-	28
Rijnland-Zuid	-	2	2
Schieland	-	1	1
Voorne	97	-	97
Zuid-Holland	550	17	567

Tabel 137: Aantal geregistreeerde aanrijdingen van ree en damhert in Zuid-Holland - 2024

WBE	Ree	Damhert	Totaal
Alblasserwaard-Oost	14	-	14
Alblasserwaard-West	7	-	7
Delfland	1	-	1
Duin- en Bollenstreek	45	5	50
Eiland IJsselmonde	7	-	7
Goeree-Overflakkee	76	1	77
Hoeksche Waard	45	1	46
Krimpenerwaard	2	-	2
Putten	12	-	12
Rijnland-Zuid	-	2	2
Schieland	-	1	1
Voorne	42	-	42
Zuid-Holland	251	10	261